

CONCETTA LA MAZZA

Ukucila pa buluu wa mu mulu.

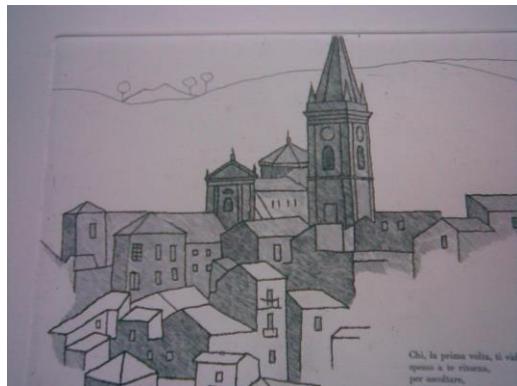

Icifulo

Icikopo ca kwa Vizta cafyelwe mu shuga iya Novara mu 1936, umwana wa kubalilapo uwa Dokota Lazza Mazza na Eresia. Mu 1950, panuma ya nshita iyaculile "ukupeelwa" kuli banyinakulu, afikile ku bafyashi bakwe mu Dogalala, uko acili aleikala pamo no mulume wakwe Giippe. Alikwata abana batatu: Armando, Lucina na Daniela. Mu nshita ya nomba line mu muntontonkanya wakwe ukufwaya kwakulisha ukwa kwibukisha ubunya bwakwe ubwa Novarees kibili pano pali ukufyala kwa uku kwangala, ukwa pa lwakwe, lelo ukwaisulamo amashiwi ya ku mubili no kulosha ku ncende ya nshita iyo yali no kukanshiwa: icalo, icalo, umutundu wa muntu, imibele ya cifulo cilya mu myaka ya mfifi iya Nkondo ya Calo iya Cibili.

Amaka ya kubalilapo aya kulemba.

Akatina ilinono kapeelwa kuli banyinakulu kibili ilapatikishiwa ukwikala mu Carstria mu calo ca mpanga ukufuma ku calo na ifibusa mu Carstria. Eico aleenda ka umwine ukupitila mu Crucis mu myaka iyakosa mu myaka iyakosa iya nkondo pakati ka nsala, ukukanaishiba inshita, ukusumina kwa bufi no kucushiwa. Pa numa ya nkondo ukufumina ku fyalo fimbì ukwabula ukucingililwa no kutendeka, mu cifyalilwa ukwakosa, ku Kabanga.

Ifi fyonse fyalandwa ukupitila mu kumona kwa mukashana uulebwelela ku numa mu fiputulwa fya kukula kwa muntu mu kwibukisha kibili nani no bupya ubwa kupapa kibili ulushishi ulunono ulwa kusekesha lwatupeela ukusekesha kwa kubelenga - mu kupelako - ilyashi lya cimpashanya ilya cilonganino ca lupwa lwesu, ica kuti kuti casansamusha. ifwe mu kulungatika kibili e muli umo umo uwa ifwe.

Muli iyi noverta Lazota, ukulemba kulaonaula amafunde yonse no kubwelela ku myaka ya kubalilapo, ukwabula ukufuma ku mibele isuma, iyatungulwilwa na ma armaa mukati, yaba umumana mu cituntulu, e mfula ya mweo.

Ifipimo fya banyina, Antonia na Minchele, fya kwibukisha, nga filya fine icikope ca Novara cali ica cikuuku, ica kusekesha kibili icakosa nga nshi kibili icakosa nga nshi icashala icabula ukulaba.

Mu kupelako, iciputulwa icakosa ica bupungwe nga ca kuti ica kuti te kuti cibweshiwepo cacitika, lelo icishinka icinono tacileka pa mulandu wa bulanda, ukupitila mu kushipa kwakwe no kusubila kwakwe ukwabula ukuishibikwa ku ntanshi, pa mulandu wa menso yakwe ayo baali na maka ya kumona... ukucila pali... ukucila pali. buluu wa mu mulu!

NINO BELVEDERE

“Ukwaluka kwatendeke kuli ine. Nalimo bwali bushiku bwa cipupu, inshita ya cimuti iya 1938 yatendeke, nali ne myaka ibili kibili banyinakulu baishile. Mu cipe ca nsalu abikile umuputule ne fipe fibili, lyene taishibe fyonse ifyo nafumine mu ng’anda yandi. Nali uwacepa nga nshi ica kuti nshaishibe ukuti Vrus wandi Crucis ali no kutendeka ubushiku bwa ”.

Ukucila pa buluu wa mu mulu.

Icipandwa - Ing'anda ya bafyashi

Pali ino nshita ni konaika kwa kale ukwabula abantu, ukusansalikwa ku nshishi no kusendwa ku ma kristalu lelo, inshita itali iyapitapo, mu Novara, umusumba uwabela mu cifulo cakulisha pa mpili sha Mesin, mu cifulo ca Egani kwali. ing'anda mupepi ne cishima. Icibi ca kwingililapo calipeele italanta lya mukati ilyalengele ukuti kube akapinda ka kubalilapo uko kwali akapinda akanono akakwata icipampa ca mbao: cali ni muputule wa kusendamamo. Mwaile pa nshi pa muulu kibili kwali umuputule wa kwipikilamo, nga ca kutila cuti waitwa. Mu kona, ibumba lya libwe ilyo umulilo ne cimuti ca cimuti ca cimuti ca mulilo wabikile ifyo fyabomfiwe ku kubika umupika wa pasta. Pa ntanshi, ukulepa pa cibumba, iyafiita nga nshi nga nshi, icifuba ca mbao, imiputule ibili, icifuba cimo icacepa kibili cimo

icakulisha, icitofu ca kufimbilamo umukate, ku lubali lwa cifuba, tebulo, pa tebulo, bibili "amafupa" bambo aba Repine. Mu kupelako kwali umuputule, ne balkoni uwaloleshe pa musebo, uko kwali fye ubusanshi mu cifulo ca kutambilapo. Ico cishima cali ubufumu umo shikulu wa ku kulyo aikele mu 1934. Umulopa wa mabwe walisangilwe mu menshi ya mwi samba lya mbao. Apo takwali umumana, uwa kulekelesha ali no kubombela pa kucefyako umununkilo uwafumine. Ca cine, ing'anda yali iyabula amenshi ayapita no lubuuto lwa maka, ukuwamya kwa kuti muli ilya nshiku tabakwete nangu fye amabala. Pa mbali ya iko pali umulyango wa mbao uwatungulwike ku Baglio uko inkoko shabikwe pa muti.

Muli iyi kona, pa nse ya calo, bamayo baleikala pamo na shikulu wakwe, uwali ni nkashi, bamunyina bibili kabilo nkashi, bonse abakulu ukucila pali wene, bali no kuupa kabilo na bo bene baleikala mu Novara. Bamayo bali abafiita, abacepesha, abakosa nga nshi aba mu mafunde, bali ne fintu ifyayanguka nga nshi kabilo ifyo balemona sana pa cinso cakwe, e lyo no mukaka, fyali meno yabili ayakulu aya buluu, mupepi no kutiina lyonse kabilo aya bulanda. Napamo imfwa ya mu kupumikisha iya kwa nyina, ilyo ali ne myaka amakumi yabili - ine, ali e calengele ukuti ali uwa ku mubili no kununka kwakwe ukwa mibelete isuma.

Imyaka iinono pa numa ya mfwaa ya kwa nyinakulu, bamayo, pa mulandu wa kusangwilako kwa cimo ica fikolwe fyakwe, asangile ukuti Umukalamba wakwe ali no Kulwisha. Batata bali aba mu lupwa lwawama ulwa ku Bandilia, abakwete umuti wa kutamfiwa ne fya kulya. Aali ulupwa lwa babomfi bakulu, kabilo batata bali muntu, ukulingana na bonse, abasuma nga nshi, abatali, abafiita, abafiita kabilo aba nsansa. Aikele mu ciputulwa ukutali ukufuma ku musumba: pa makasa, uwa lena umusuma, mu kati ka ora ilyo mwapokelele. Bawishi baletwala amakala ya miti. Nyina ali mwanakashi uwa maka, mu nshita ya kasuba aile ku Novara ne ng'ombe ku kushita ifya kufwala ifyo bapeele mu cifulo ca kushitishamo: abapeepa fwaka, umucele ne fya kulya. Lyonse ndafwala bwino ne cipe cikalamba icafiita pa nshingo, na kabilo nashita ipepala lya nyunshipepala pa kuti abashita beshibe. Yali

ni cifulo fye cimo ica mu cifulo ca kushitilamo ifya kulya no kuba bwino - ukuba bwino muli ilya ng'anda, nangu ca kuti kwali imilomo 8 iya kuliisha, takwali ukucepa.

Mu kupelako akasuba ka cungulo alyafwile ababomfyा nomba ukumoneka - kibili icipao cakwe - ukulepa waini no kumona kwa mabala. Apo abana tabapyana lyonse umulimo wa bafyashi, batata balisambilile umulimo wa kupanga ifipe. Pa numa ya kulanshanya ukwapitile imyeshi iinono batata na banyina, inshita imo abaupana, baile ku kupanga icisaka cabو ica kutemwa mu ng'anda pa cishima mu citungu ca ENGIA. Pa numa ya myeshi 9 nafikile muli ici calo kibili, ukulingana ne mibele ya ku kapinda ka ku kulyo iya mushilo, nalikwata ishina lya kwa nyinakulu wa kwa nyina, Conett. Nangu ca kutila nali ne nkanda iyafiita kibili iyafiita, lyonse nalelila. Batatakulu, ukupeelwa ukuti tatwali ne cipe, apatikishiwe ukunsansamusha ubushiku bonse ubwa mushilo mu minwe yakwe, ubushiku bwaleele mu Latvia na batata na bamayo. Ukulingana na bonse, nali uwabipa nga nshi kibili uwabula ukushipikisha. Pa numa ya myeshi iinono, apo umulimo mu calo wali uwacepa, batata bapingwilepo ukuya ku ncito mu Shardnia. Ilyo afumine ku cishi cimbi alishile nyina no mukashana alelila ne cibumbwa cimbi ico apunkile mu fumo.

Ilyo nali ne myeshi amakumi yabili na nkashi yandi Rosa afyelwe. Ishina lyali lya kwa nyinakulu wa kwa nyina. Mu kupusanako ku Canatot, Rosta - lyonse ukulingana na bamayo - ali uwayemba, uwabuuta kibili uwa pinki uwa nkanda, inkanda ya ciswa iyapangile icinso caumfwana icaonawilwe na menso yabili ayasuma aya buluu: iluba, nga ishina lyakwe! Ukufika fye na ku cipimo ca kuti ilyo bamayo baile ku cishima ku kutwala amenshi na pinki ifibusa fyakwe mu minwe yakwe bamwipwishe ifyo cali icalinga ukufyala abana banakashi babili abapananako. - ICISHIBILO CCà, Rusina, pa kuti Billachia yali, lelo Kalemba...- Ici, Rosina, pa kuti cibe icawama, lelo cimbi... batile ifibusa ne milomo ne milomo. Pa nshita imo ine, muli iyi mibele natwalilile ukuba iyabula ukutekanya, kwati

nasokele ukuti kuli honin wa kukalipwa kwandi, ukutasha Lesa ashipikishe, nangu ca kuti te ku kulekeleshiwa.

Ukusosa pa lwa kukonkapo ku lyashi, ica kubalilapo, mfwile ukumweba Antani wandi, mu kulungatika, zeiona. Aali ni nkashi umukalamba uwa kwa mayo, pa kati ka bibili pali imyaka ikumi na cinekonsekonse iya kupusana. Aali mwanakashi uwacepa kabilo ifya kulya fya bana, ne nkanda yakwe iyakowela iyawile pa meno yakwe. Icinso cakwe icalekeleshiwa calangile imyaka iingi ukucila abo akwete kabilo mu kumona kwakwe ukwa fye kwali fye ukuicefy a kwakulisha. Pa myaka amakumi yabili, pali ilya nshita ngo mulume, aupile umo uwa munyina wa kubalilapo, abwelele fye ukufuma ku milimo mu Cifulo ca Kupangapanga, icashele ica mukamfwilwa kabilo no mwana mwaume uwa myaka itatu. Wene, umukalamba wandi Michale, Zachiri, ali muntu uwacepa kabilo alemoneka ukuti ni kope wa Mfumu ya ku Emayota III, aikele mu ng'anda yakwe umwine mu musebo wa calo pa matampulo mupepi na ma mita yabili mu bwipi. Yali ni ng'anda iisuma. Pa muputule wa pansi pali icifulo ca kushitishishamo ica kushitishishamo icakwata umucinshi ukalamba uwa pa kati ne cipe ca kufimbapo, ifipe fibili ifya pa cibumba apo asungile ukubutuka, ifipe fya kufwala, ifya kunwa, ifipe fya kufwala no kusendapo, ica kufwala ica kufimbapo pa matebulo ayo akuulile, mola iyo. yalefwaikwa Ukuya ku fipe ne fipe, icitofu ca mbaicuwa icakwata umuto wa sauchicy ku kunwa glue, amatebulo yabikwa konse konse, yamo yamwene ukuti yalibimbilwe ku cibumba, ubusuma bumo pamo nga ifipe fya mpaanga, insekete sha mbushi na ba nkumbabulili, mu kulungatika, cimo ica fipindami ifyo. nomba apo nomba bali fye ba mu calo ca fibukishanyo.

Iciputulwa ca mbaicuwa caletele pa muputule wa kubalilapo, uko kwali ifipindami fibili ifyakulisha ifyakwata amatile ya ceramia, ubusuma muli ilya nshiku, icifulo ca ku mbali icapangwa na banyinakulu, sofa, tebulo ne fipuna fimo ifya pa kati ka mpanga, inshinga ya misango. Ukufuma pa balkoni ukulolesha pa nshila ukufika ku mezzatotoo, ilyo ukutandala kwa Kubuushiwa ukulola ku nse ya cifuba

kwatendeke, cali icakwanishiwa ukukumya ku mutwe wa kwa Madeni uwalumbuka. Ukufuma pa muputule wa bubili mu cifulo ca kumona Rocca Shacca kibili ku ntanshi, ukupitila mu kumona kwa pa kati ka mayanda, kuti mwatemwa umusango wa mpili uwakosa uwatambalala panono panono, ukucila pa buluu wa mu mulu, ukufika kuli bemb auko, maka maka mu. inshiku sha mupepo wa bemb a ilyo takwali insapato, kuti wamona pa waya wa Vulcano wa Vulcano kibili lyene Lipuri, Sterlistoli na fimbi fyonse: ukulanga kwa cifyalilwa, ukulangisha kwa maka ukwa maka ukwa makadi.

Amatantiko yambi yatendeke pa muputule wa kubalilapo, uko kwali icipinda ca kufimbilamo ne ca kulaalamo, ica kubalilapo icakulisha cali ne citofu ca nkuni ica mukate ne citofu ca cimuti ca makala ku kupika. Ukwabula no kutwishika cali ng'anda iisuma, ukufumyako fye ukukanaumfwana kwa muputule wa ku ng'anda ukwabula umupokapoka wa menshi pa kuti cibe icayanguka nga nshi ku ng'anda iyacindama nga nshi. Mu nshiku shilya fimo ifya kusekesha fimo tafyaishibikwe. Amenshi mu cine cine yaile ku cishima ca cintubwingi mu cishima ca zinc kibili lyene caletele pa muputule wa bubili uko yapongolwelwe mu kutomona kwa pa nse ukwakulisha ku kusamba ifya kulya. Apo takwali ukufuuta kwa sinki, amenshi ya basil yabweshiwe ku muputule wa pa nshi no kupooswa mu cimbusu. Ku mwanakashi ali ni ncito iya kusekesha nga nshi. Ici cishinka ca kuti umuntu onse ali no bulanda, pa mpela ya muntu onse, afikile pa kuteka kwakwe pa nshita ya kulekeleshiwa ilyo Antonia Antonia, pa mulandu wa kucindika umulume wakwe, ali no kulya pa ca kulya cimo cine uko aali no kubalilapo, kibili, napamo, lesanson alabwekeshapo icintu cimo cine, lelo nshakwata ukubuushiwa kumo ukwa ici.

Ukukosa Michale ali muntu uwa nsoni kibili uwa bukali nga umubomfi uwa buwelewele, mu cifulo ca mutima akwete amaguo wa mabwe ya musenga. Mu menso yakwe nshatala namonapo ukumoneka kwa kutemwa nelyo uluse kuli bambi. Atamfishe banyinakulu mu ng'anda ku kusakamana umwana wakwe, alingile ukuipekanya ukulya, ukumubombela no kumweba ukuti ee, ee, ee. Tacaali

no kumoneka na ku balkoni nga te ifyo bali amafya, lintu mupepi na cila bushiku bwa cungulo apwishes umulimo aile ku ng'anda ya kutambilapo ne fibusa ku kunwa.

Abwelelele ku ng'anda pa mulandu wa kuti ali no kupopomenwa, kibili no mwela uwanunkila uwa kuti te kuti atwalilile ukupalamina kuli wene. Mu cifulo ca fyo, nyina wandi, uwa mafuta, alimulolele ukufika ku mpela ya bushiku ukwabula no kulya. Ilyo umfumu akanono abwelele - ilingi line taali na maka ya kukwela pa matalanti - ayafuupulwa alilekele umwine pa cifulo ca mulimo icaiswilemo ifumbi kibili pa muulu wa nshita yonse ashele ubushiku bonse ku kupoosa umusambo. Antonia Antonia, nangu ca kuti fyonse, alimufimbile na Pasika kibili mu kutemwa aikele mupepi na co ku kucimona ukufika ku cungulo. Eico imyaka yapitilepo kibili, mu kwalula ukuipelesha kwakulisha, te kuti aye no kusanga ifibusa fyakwe pa kuti aleke ukumona. Wene, uwa bukali, uwacepa kibili uwafina, aile ku kushita ulupi ku kwibukisha, ifipe fya kufimbapo, ifiputulwa fya nkanda ne fintu fimbi, ku kumucingilila ukufuma mu ng'anda. Ilyo baitilwe ku kusefya kwa bwinga, Bamashi Michale ukufika pa nshita ya kulekelesha tababwelele ku njanda kibili Antonia te kuti aye kulya ukufikila aba mu lupwa bafikile pa kukonkelela umulume wabo. Lyonse pali ino nshita bafikile pa kumushininkisha, inshita shimbi afikile mu nshita lelo lyene, mu kati ka cipani, ali na maka kibili nkashi Atania alifuupulwe kibili ali no bulanda, abwelelele ku ng'anda bonse Mogia. Mu kupita kwa nshita alelonganika ubukali no bulanda, ukukanakwata amaka ya kufumyamo umuntu onse pantu cali ica pa lwakwe, ali no kucula ku mutwe uwabipisha na meno ayacicushishe pa milungu yonse.

Ubushiku bumo mupalamano, bwino nga nshi na Pia, umwitwa Kansa Mishile no kumucindika pa mulandu wa kucushiwa konse uko acitile mukashi wakwe ukucula: - mufwile ukumfwa insoni - alililile - pa kuti umwanakashi uwa musango yo alecula... Abena Atonia alekabila ukupoka umwela, Tamulingile ukumupaatulako pa ng'anda, cifwile ukufuma, ukuya ku bukulu, ukuya ku balupwa, nga fintu Abena

Kristu bonse bacita. Pa mulu wa fyonse, afwile ukwenda, muli iyi nshila fye e ukapita mu mutwe... - Umwina mupalamano wacitile ukupuushako panono, lyena atwalilile ukulanda: - ukucila pa ora limo ukufuma pano ukuya pansi ku nshila ya ng'ombe iyo tuli nayo. ya pano isonde ne ng'anda iinono nga nshi ne ng'anda ya kufikilamo mwi samba lya muputule wa pa muulu kibili icifulo cimbi ica menshi ayatonta panono ici kuti cabomba nga muputule wa kusendamamo mu nshita ya cimuti. Mu calo ici muli ifimenwa fya hazelnuts, ifipesha amano, amanure, nabata, ifipe fya mu mpanga, ama-azzre, ama-apele, amapear, amaolife, mu kulungatika, icishima conse ica kwa Lesa.

Nga fintu mwaishiba, pa numa ya mfwa ya kwa munyinane, mfwile ukusakamana nkashi yandi kibili te kuti nsakamane ukubilisha ukucilapo, e co naletontonkanya ukuti nalicishitishe. Bushe mulandu nshi tamucishita? E ico umukashi wenu kuti akwata ishuko lya kupuma umwela usuma... pa kutendeka kwa kwa Machir Michile ali uwafilwa ukupitamo lelo lyene aile ku kucitandalila kibili na kibili alishininkishe umwine ukucishita. Mu nshita fye iinono, icipangano caingilemo kibili impanga yaishileba iyakwe. E ico, imiku ibili iya Viatrio III III, iyakulilako kibili iya bujenjeshi, iyapeelwe ku Autania Antonia: - Mukasambilila ukulonganika ifipesha amano kibili mukafipanga ukuuma. Nga ca kuti ulingile ukusamba ifya kufwala ukaya ku mumana no kusenda amenshi ayafwaikwa ku kunwa no kupanga icishima mu musenga pa kuti ucifumyepo Vallarza, umputule wa pa nshi na Piano. Cikaba icabipa mu nshita ya cipupu ilyo umumana uwabengeshima na menshi lelo nkacila pali ici cipumputu. Lelo, kuti mwaipakisha kampani. Pa mulandu wa kuti banyinakulu ba ku Atenia balicepa, na kibili, acitile ifyo bamukonkomeshe ukuti: - Ukukusala, ezzumu. - Nga fintu ulefwaya, nacita, ayaswike umupiina.

Icipandwa ca bubili - Ukufuma mu calo.

Umuntu umupiina na Zach mu kubangilila kwa mupepo wa 1936 aile ku Cargarlia, mu mpanga, mupepi no kupopomenwa kwa mumana. Mu fiputulwa fyapusanapusana ifya baAidiavea, San ba San na Valanca ni lyashi lya kuti alipo alisalanganine kabilii abantu balemwita ku mulimo. Mu nshiku shilya kwali umusango, nangu ca kuti lelo kuti camoneka kwati ca kupapa, ukuti ilyo balekabila tebulo, iwindo, umulyango nelyo ifya kufwala, baleita umubomfi wa ng'anda no kumupokelela mu njanda yabo: bapangiile icifulo ca kubombelamo kabilii ifyo bacitile. imiti ilekabilwa ukusangwa. Bayama Michale abuulile ifibombelo no kwiminina pa ncende ukufika ku kukuula umulimo.

Bamwitile ukuti aputule umuti no kumusha imyaka ibili pa kuti aume. Lyene umuti wa cimuti walibikwe pa cibumba. Kapanga asungile icimonwa ukufuma pa muulu kabilii uwakwafwilisha pa nshi: "Umusango wa kwa Serrar uwa kutulisha uwa dutam mu Cascia" (uwalubuka Segar nangu umukalamba wa bashilika uo tupanga Kaseshi mailo).

Icipe ca muti calipooselwe pa cibumba. Pamo ne cimonwa cikalamba bapokele amatebulo kabilii na ifi bapangiile amawindo, imiputule, ifipe fya kufwala. Pa kucita uyu mulimo aimine pa 4 no kwenda ne cipe cakwe ne fipe. Ukusangwa ku ng'anda abashita balemupeela umukaka uwa busaka pamo na yo yo yo yone ibe ne ca kulya.

Pa bushiku bwa pasta lya pasta ne ciputulwa ca cheese. Pa nshita ya ku numa aleka ukubomba no kumupeela umukate uwapangwa ku ng'anda nga ca kubalilapo ukubika indalamo ilyo ashilalipila akaunti pa Mulungu mu Novara.

Imyaka iinono yapitile no mwana wakwe umwaume, Turlru, alikulile no kumfwikisha pa nkanda yakwe ukuti tapilibwile, te mu calo conse, ku kupwisha ubumi bwakwe bonse ubwapaatukene mu mpanga. Asambilile incito ya kwa wishi lelo alefwaya ukusambilila no kuba umukankaala. Yakwanishe ukushininkisha wishi ku kumutumina ku musumba uko kwali amaka ya kusambilila ifyo fya kupangapanga. Aile ku Catania kibili pa numa ya myaka ibili iya kusambilila incito ali uwawama nga nshi, aumfwile ukuti aliiteyanya ukubomba uyo mulimo, kibili apo nomba ali ne myaka ikumi na cinekonsekone aletontonkanya ukuti kuli wene inshita yatendeke ukupanga ulupwa lwakwe. Pa myaka iingi alishibe umwana mwanakashi wa kacema kibili apingwilepo ukuupwa lelo aile ku kukaanya ukufwaya kwa kwa Zlochir uwali no kufwaya umwana wakwe ukuupwa umwanakashi uwa mu mwiminishi wakwe. Mu nshiku shilya, ica kupapa, lelo cali nga ici: ku muntu uwapanga ifya kupangapanga ukuupwa no mwana mwanakashi uwa kwa kacema cali mulandu ukalamba uwa kukanacindika. Pakati ka kwa wishi no mwana mu kupumikisha afumishe ukukansana kukalamba ukwasuntinkanye Turloru ukuipokolola mu kulungatika kuli wishi na banyinakulu. Na lupwa lwakwe ulupya afumine mu calo no kuya ku Coo uko acitile inshita iikalamba ku mulimo wakwe.

Banyinakulu tabakwete abana, eico, no kufuma kwa Turloru, batwalilile fye beka. Abo abaali abacilapo ukuipatulula bali ni Autania Atonia uwapitile inshiku shonse ku kulanshanya ne fyuni, ifipupu ne nkumba ifyabuukile ukushinguluka. Muli ifyo Spoloca mu mpanga takwete ishuko lya kulanda no muntu nangu umo. Pa nshita fye iinono iya kusefy a pamo nga Krisimasi, Easter nelyo Ubutumikishi bwa Adonanate mu Ferragoto e lyo alikwata ishuko lya kuya ku mushi ku kusanga bamayo. Mu nshita imo iya uku kutandalila pa numa ya kuilishanya pa nshita itali

pa lwa citungu cakwe, asondwelele kuli nkashi yakwe: - Umutemwikwa wa Mutemwikwa, namwene ukuti na banakashi bibili muli no kuba abatamfiwa, ukunpeela kuli ine pa kuti mube abakakulwa ukuipokolola ku. akamwana akanono. Nkamutwala ku mpanga umo umupashi wacilapo kibili nkacicita bwino - bamayo pa kutendeka bali abacingililwa lelo lyene, nga lyonse, ukupeelwa imibele yakwe iyayanguka, ku numa ya kushipa kwabipisha ukwa kwa nkashi yakwe kwasuminishenye.

Kuli ine ububi bwatendeke. Nalimo bwali bushiku bwa cipupu, inshita ya cimuti iya 1938 yatendeke, nali ne myaka ibili kibili banyinakulu baishile. Mu cipe ca nsalu abikile umuputule, bibili bobili aba panti kibili tabaishibe fyonse ifyo nafumine mu ng'anda yandi. Nali uwacepa nga nshi ica kuti nshaishibe ukuti Vias wandi uwa Vias ali no kutendeka ubushiku bulya. Twaendele umusebo wa ng'ombe ukuti pa numa ya citika wa ora nelyo napamo twafikile muli ici cifulo ica fye ne shina lya kucincimusha ilya kulwa (Insanda!) Nga ca kuti twabilisha ububifi, mu kulungatika, ishina lyali kale programu onse, nangu ca kuti lyene. Tacayangwike ukuciishiba. Umulume pa kubala anpokelele bwino, banyinakulu inshita shimo balinjishibishe bamo aba kandulo ku kucincimusha ukutemwa kwandi kibili ilyo alenkonka Novara ukusanga bamayo lyonse alenjeba ukuti nshafwile ukuya ku ng'anda lelo cali bwino ukukula na. wene ukuti cali fye ceka Kibili ukuti nga ali no kunlenga ukuba nyina. Tacayangwike kuli ine ukumfwila.

Pa nshita imo ine, batata balibwelele ukufuma ku Shardnia, batwalilile fye umulungu umo, ukufika ku kubika bamayo abaimite, no kufumapo. Twali mu 1939 kibili umwaka wakonkelepo uwa Mwana wa Cipope walifyelwe. Na nomba line ndeibukisha ukuti nkashi yandi Antano antwala kuli Novara kuli nyina no kumona nkashi yandi pa muku wa kubalilapo. Nalefwaya ukwikala pa ng'anda ukunsansamusha akacece kamo lelo nkashi yandi, umukalamba wandi uwa mweo wandi, uwakosa nga uwa bushilika, anjebele: - Ukucimfy a pa ng'anda, imwe e nshita ya kufwala iyasuma iya 'na. ing'anda, nkakucitila Icipope icisuma).

Ilyo twafikile mu cifulo ca kusebelelamo abikile mu minwe yandi "umutende" uwa pezza na meno ya meno ayafiita, aya kutiinya. Nalitinine ine wine. Yali ni nshita iyo nalelila lyonse pantu nalefwaya ukubwelela kuli Novara ukufuma kuli tatakulu na nyina lelo takwali ku Anatoni wa Zì uwashininkisha: ali no mutima uwafiita kibili uwa nkumbabulili kuli cila muputule. Mu myaka itatu iya kubalilapo twapitile inshita iikalamba mu ng'anda ya mu ncende mu Carstria, umo takwali umupashi wa mweo, panono fye ukumona inshita ya kusefya mu mayanda yasalanganine ukushinguluka ififulo fyashingulukako.

Pa Mulungu twaile ku mushi no kuya ku kusanga bamayo, nkashi na banyinakulu. Batata bali muntu umusuma uwakwata umusana. Aletele na wene uwa kumucusha uo inshita shimo apumfyanihiwe. Mu nshita ya cipupu antwala mwi samba lya nsalu, antwala ku cifulo ca kushitishishamo ifipe fimo no kunwa umwangashi ku Ortaia ukufuma ku "Sasiat" pa muulu wa cipatala. Mu cungulo twabwelele ku Mabala.

Ubushiku bumo banyinakulu baile ku kwesha ne bumba, uko umutego waleimbila, lyene aiminine ku kunwa pa cipuna no kubwelela ku mpanga ya Arzil. Amamita 500 ukufuma ku Catutumetia yatendeke ukuita "Ukutontonkanya, 'Atoa...'. Pa ng'anda, banyinakulu muli ilya nshita balipekanishishe umupika wa mpanga ya mpanga pa kuti umulilo ulepya pa mutenge. Mu nshila ya kufimbilamo, aliipeeleshe ukupongolwela kwa menshi, napamo ku kusansabika waini. Mu cipe ca cuma, nyina alihekanya insapato ne tomato ku nshita ya kusefya pasta. Uumweo tawali uwapikwa nga nshi kibili walindetele ukufuuta. "Lolela, nga te ifyo ndapoka umushipa no kukupeela imibili...".

Mu nshiku shilya umwanakashi uwafuma ku nama ali e mufyashi wa kwa San. Ilyo mu nshita ya cipupu umumana wali mu Maka ya banyinakulu bonse yailetwala pa cifuba (mu Ceancal) ku fya kushita mu farmasi mu Novara. Aiminine pa

ng'anda no kutila "Akania, ukufuma ku cifuba icatonta". Banyinakulu babipa, nshaishiba nga ca kuti alishibe ukuti ali ni mutemwikwa wa kwa Michale.

Nali nomba imyaka isano, iyaibela mu mpanga, ukwabula ukulanda no muntu onse naishileba nga cinyama icabula amano. Nali ne nsoni kuli bonse. Ilyo twaile ku Novara, nalifitile pantu nalitiinine abantu. Aba mupepi baishibe uku kwaluka kabilo e co bapanda amano kuli banyinakulu ukuntumina ku bana. Ku ca busuma, banyinakulu balishininkishe abene. Eico ubushiku bumo akasuba kanyina atumine banyinakulu Michale ku kunjeba amabisikiti no kuibika mu cipe ca kufwala icabuuta ico nyinakulu wa kwa nyina alimpee. Pamo na mabisikiti yabikile imbuto ipya. Ankonkele ku ng'anda ya bana iya mu kati ka musumba. Ilyo sista afungulwile umulyango ku kunjeba, natendeke ukubilikisha. Ukusendwa ku mwenso napooseleko umufuko pa nshi, icifuba calipooseleko no kuya ku bubi pansi konse uko. Banyinakulu balimpee umulandu pa kunsansamusha pa mulandu usuma kabilo bandetele ku ng'anda. E ico ubushiku bwandi ubwa kubalilapo ubwa ku nse na kabilo bwaishileba ubwa kulekelesha.

Cacitike, apo nali ne myaka ine, ukuti banyinakulu batile: - Inkuku, kabiyen'i kuli Novara ukupoka Kasunga (ukutekanya) ku kucula ku mutwe -. Nabutukile pa musebo wa mpunda nga ca kuti natendeke, nafumine ku citungu ca ciGriki, inshita shimo nalekele pa cipuna ku kupwisha icilamba candi, kabilo nafikile ku cifulo ca "Karcarts". Wene, kacema wa farmasi, ukupapa aebele ifibuso ukuti naile mu nshita fye iinono kabilo nabwelele ukufuma kuli Novara nga nshi nga nshi. Pa myaka isano bantwala ku Barcelona ukufuma ku balupwa aba kutali. Kwena namwene no kukutika ku kupapa kukalamba pa muku wa kubalilapo... radio! Na kabilo twaile ku cifulo ca kushitishamo ifipe ku kushita ica kufwala ca pea. Umuntu uushitishe ifipe alandile: - ukushita insalu ne cipe icabuuta -. Mu kupelako balishininkishe abene kabilo umushitishe apeele ifyashalapo fibili ifya bluu ifya buluu ne fya mu mulu. Ubushiku bwakonkelepo twaletele ifya kufwala kuli nyina uo mu nshiku shinono

abikile ifya kufwala. Pa Mulungu naumfwile nga bana banakashi ba Marquis na Bantu ba Novara.

Mu nshita ya cipupu iya 1941, mu kati ka nkondo, batata bapwisheshe umulimo wakwe mu Shardinea bapingwilepo no munankwe ku kufwaya ubunonshi mu musumba wa ku kapinda ka ku kuso no kwikala mu cifulo ca kusendapo umulimo wakwe uwa kale. Kwaliko mu muulu icishinka ca kuti bamayo balefwaya ukufika kuli batata kibili pali ici nalisakamikwe, ica kuti ubushiku bumo naile mu nshila yakwe, nafuutilwe no kumona ifya kulya fibili ifya ku ntanshi ifya mupunga na fimbis ifya ku Crossitini pantu. tata taansambapo. Mu cituntulu anfumishe. Naibukisha ukuti namwene umulopa umo pantu nali no kucula. Nabwekeshepo ica kufwala ca ku nsengo icabombele mu kasuba no bushiku, e co ica kufwala, kibili takwali uwamwene.

Ilyo nyina talafuma, nyina aesha ukufuma mu ng'anda ya kwa tatakulu pa kuti umuntu umupiina atwalilile ukuba eka. Atontonkenye pa kubika ulubuuto lwa maka, pali ilya nshita lwali no kutenteka kwa bashimapepo. Ilyo tacibomfiwe "uu" mu mafuta. Sechale Michale alicipilibwile: pa numa ya nshiku ishinono aitile umubomfi wa maka mu kupilibuka kibili na kibili amupeele ukubika ulubuuto mu ng'anda yakwe, e co ilyo naile ku calo na ine nalitemenwe ulubuuto ulunono pa matalanti ya fimuti ayatentemuka. Ilyo nali no kuya ku kabati (mu Latina), mu kucita icishima icayanguka icali pa nshi ku numa ya cipimfyca ca ciko, pamo kulya lyonse balebika icifuba cafwa ica fipimfyca, ifyo banyinakulu bapangilwe ukuba abaiteyanya nga ca kuti balomba.

Pa bushiku bwa kubalilapo ubwa mu 1942, uwafwele umusambo wa buluu ne minwe ya ku nsengo, pamo na banyinakulu na shikulu wakwe Nalekonka nyina na nkashi yakwe ku cifulo ca ku Sanail, e kutila, ee, ku basi, iyo yali no kubaleta ku cifulo ca nshila ya citima iya maka. Nkashi 4 uwa myaka 4 talefwaya ukuya mu

mulu na banyinakulu ku kumushininkisha ukuti alimushimikishe: - Nga ca kuti tamuile kuli imwe Inetti - (Nkamupanga amano yabili).

Ine, uwafyalwa kwa kubalilapo, uwatunkwa kuli banyinakulu abo nshafuminepo kibili nashele mu Novara. Tanapwisheshe ukulila na kibili. Nalefwaya ukusansamusha mu minwe ya kwa tatakulu. Na o alishile eka kibili pali bulya bushiku naleikala nankwe pa kuti atwalilile ukuba pamo. Pa numa ya nshiku mupepi na makumi yabili na kalata wa kubalilapo uwa kwa nyina afikile uwaebelepo icafumamo ica kutunguluka ica lwendo. Batata balimulengeshe ukusanga ing'anda ya kupokelelamo amenshi pa ng'anda ne citofu ca gas, kuli wene icapya. Ukutwalilila mu lyashi, ubushiku bwakonkelepo pa numa ya kufika aita kalemba wa nkanda pa ng'anda pa kuti apingule inkanda yakwe. Mu mushi, mupepi na banakashi bonse bafwele inkanda iikalamba ne tpé. Mu kucefyako, bamayo pa muku wa kubalilapo mu bumi bwakwe bali ne nsansa kibili balitemenwe. Pa mpela ya lyashi ansuminishe kuli bamayo. Mu cine cine taletontonkanya ukuti ukucula kwandi mu Castralia.

Ubushiku bwakonkelepo pa numa ya kufuma Antonia Atonia anbweseshe ku mpanga no kweba umulume wakwe ukuti anshita ibuuku lya kubalilapo ilya kunjishiba ukulemba no kukwata amaka ya kuya ku cibili ukucila mu ciputulwa ca kubalilapo mu October. Ine: Nali na maka ya kutamba, lelo nalikwete ukubomfyia inshita ku kulemba ifya kushita ne nambala. Ukufuma ku Castralia lyonse kibili lyene kasambilisha apitilishe ukufuma ku San Basio uko asambilishe. Ishina lyakwe lyali Maria, ali mwana wa kwa kapiteni uo banyinakulu baishibe. Alimupee gilasi ya menshi. Pa nshita imo ine, namulangisheko akatabo kibili alinjikete. Afumishe pensulo iyakashika ukufuma mu cipe no kulemba "Brava". Fintu cali ica nsansa, ni nsansa sha kumona ine ndelumbanya, icintu ica kupapusha kuli ine. Natendeke ukumfwila ubulanda cila bushiku, nalebasuula ukuntwala ku bafyashi ba kwa banyinakulu na bafyashi bakulu, lelo banyinakulu batile tacali icakabilwa.

Atiinine ukuti kuti nabeba ifyo nalecitilwa no kulya. Na kuba, ifya kulya tafyali ifyalinga ku mukashana uwali no kukula no kukula: mu nshita ya kasuba bampeele iciputulwa ca mukate uwakosa ne cheese, pa nshita ya kasuba kamo kato wa tomato ne miolife ibili. Mu nshita ya cungulo ilyo mwali umulume wakwe Autton Autton alifwikako panono no mucelle uwapanga umukaka ukulingana ne mpongolo iyabulamo ukufisama. Kabili nga ca kuti nshalya, nalibikile mu bwafya ukupoka umuti wa kusamba. Pa kwalula ubushiku bumo ilyo cali pasta ne fisabo nelyo umusango wa poleta uwakunkuma. Pa Krisimasi fye, Umwaka Upya, Ukucena na Pasika fyaipaile inko nelyo kalulu. Mu January baipeye inkumba ukufuma apo bapokele umuto wa satiy na larrd, lelo cali icakabilwa ukubabomfyा no muto nga te ifyo nga tabaali no kufikapo umwaka onse. Lyonse pali Cimo kibili pa Mulungu banyinakulu balishitile umutebeto uwakowela uo ukutontonkanya fye pali ici, nangu fye nomba, cilenga ukuti nsuule, nelyo uwa matumbo uwapilibwilwe pa musambo wa muputule, uwalekeleshiwa, uwafulilwe. Bonse bali ifya kulya ifya mutengo pantu, ukulingana na bo, tacali icakabilwa ukuonaika nga bafyashi bakulu kibili balebwelelamo kuli ine: - Moneni, lyonse balakwata tigami iyaisulamo amasoseji ne nswi sha maboko, ukulya no kunwa. Ukufuma kuli abo bantu - batile - ulingile ukwikala ukutali -. Banyinakulu batiinine ukuti balupwa bambi balishininkisha ukuti ndeshininkisha ukufika kuli bamayo na batata ku citungu. Bacitile ifingi nga nshi pa kuti balebapata ukuti inshita shimo, ukukumanyana na bo, ndabika amaboko yandi pa meno yandi pa kuti nshabamone.

Umuntu uwafikapo aliisa kibili nali no kulemba amashindano ya kwingililamo kwi bumba lya bubili. Banyinakulu balintwala ku mushi, baleipandako amano ku mfumu ku kunsunga amenso pali ine, na kasambilisha nga nali no kuba mu ciputulwa ca bubili kibili na kasambilisha wa komiti wa kufwailisha. Baletele kuli bonse ku cipe ca mani ku kusanga ukusumbulwa kwandi ukwacingililwa. Tapali ilyo naleumfwana na balya bantu, isukulu lyalikwata ifipuna ifingi ifya mbao fibili ifya mbao ne fya kufwala. Na ine kwali abakashana bambi abasuminishe

ukufwailisha kwa kuwamya. Balengele ukuti npwishe ifya kulundapo no kufumya ku cipampa. Bonse bibili amakalata na boards bali abapya nga nshi kuli ine. Natendeke nga ibuula ukufuma ku mwenso no nsoni, nshaishibe ifya kupwisha imilimo, pantu Antonia Antoa alisambilishe fye ukulemba amanamba ukufuma kuli umo ukufika kuli ikumi. Lyene banjipwishe ukulemba amashiwi pa citabo, ukutontonkanyapo panono, lelo nshaishibe inshila ya kutendekelako. Pa numa ya iyo nshita ya kukansana, umukalamba wa bashilika ali no kunkonka pa ng'anda. Banyinakulu balimwipwishe ifyo ukufwailisha kwaile kabilo umupingushi ayaswike ukuti taile bwino nga nshi, lelo ukuti ukupingula kwa kulekelesha kwali kuli bakasambilisha.

Ica kupapa ca cuti, icafuminemo cali icisuma kabilo nasuminishiwe ukusangwa ku kalasi lya bubili: Naliiteyanishiwe ukuya ku sukulu, lelo ubwafya bwa acn bwaile. Bayama Michale ubushiku bwakonkelepo bwaliile ku cifulo ca kushitishamo ifipe no kushitamo ukubutuka kwa nsalu iyafiita. Angolonia wa Auttoni pa bushiku bwalengele iyunifomu yandi. Pa kushita folda, indalamo ishingi shalekabilwa. Banyinakulu bali ne ndalamo lelo bali ne misumali iyashintililwapo iya kusunga pa cuti wene, bali ne hood, balibikile kabilo bampeele folda ya plyod iyakwata icikope ca windo. Na kabilo tabashitile na peni. Banyinakulu bakuulile umo ne ciputulwa ca muti uwafina ku mpela sha uko abb alilungishiwe. Ifitabo fibili ifya kulembelapo na pensulo tafyali no kufibwesesa kabilo fyali no kufishita ku maka. Pa wa kubalilapo uwa October wa iyo 1942, banyinakulu balinjatile ku sukulu. Ilyo ashilafuma mu cipope ca kulomba icitupa ca kufyalilwapo ico isukulu lyalefwaya pantu nali ukufuma mu nshila. Kasambilisha ali uwawililika kabilo alinjatile no luse, lelo nalimutiinine napamo pa mulandu wa cuti mu cifulo ca kuboko kwa ku kulyo ali ne cipe ca kufwala ica kufwala pa mulandu wa cikuko icacitike ngo mwana mu fakitare ya kale iya kwa wishi. Nalipeelwe icifulo mu fipuna fya kubalilapo. Abanama bandi bapya, abashamwenene umwaka wapwile, aba nsansa pa kubapo kwandi, pa kati kabo balifulilwe: - lelo kuli ifya kusekesha ifya kusekesha? - (Ni ani

uyu mukashana uwakunkuma?). Nalitiinine nga nshi kabiili nali uwa nsoni, nshalekwanisha ukufungulula akanwa kandi kabiili nshaswike nangu fye ni fipusho ifyo kasambilisha mu kutemwa anjipwishe.

Nali umukashana uwa mu ncende kabiili nshakwete ukushipa kwa kulomba ukuti ningafuma ku kupuusha, kabiili lintu nacicita pali ine. E ico ilyo nafikile ku ng'anda banyinakulu balinjatile ne cipe ca kufwala pantu cali no kusamba ica kufwala candi ica kuti tacali no kuuma mu nshita ya bushiku bwakonkelepo. Inshiku shalepita kabiili lyonse ilyo icintu cimo cine cafika. Kasambilisha aishile pa kati ka bushiku mu kati ka bushiku, antumine ku cimbusu, lelo inshita shimo alimulubile kabiili nalimubwekeshepo. Abacibusa balinjishibishe kabiili balincingilile nga ca kuti nali uwa nsoni kabiili tabaesha nangu fye ukupanga ifibusu na ine.

Pa kati kabo baishibene pantu bakumanyane mu mushi, ilyo nali no kwenda mupepi ne ora limo pa kuti bafike ku ng'anda mu mpanga kabiili e co nshakwete amashuko ya kuba cibusa wabo. Banyinakulu baishile ku mushi fye pa Mulungu ku kukumanya ifibusu no kwikala na bo ama-awala ayanono aya nsansa na bo pa ntansi ya botolo lya mwangashi. Lelo inshita ishingi banyinakulu batwalilile pa ng'anda pa kuti bapokelele amafunde ya mulimo ku mulume wakwe. Pa myaka mutanda naendele umusebo wa nshita itali uwa mu mulu. Iciputulwa ca nshita naiminine pa kuti nlonganike ibula lya fimfulunganya ifyashingulukwa na mabuula ku kupeela kasambilisha.

Nafikile pa sukulu lya pa muulu. Pa numa ya kasuba nabwelele ku mpanga iyalekonkana no kupopomenwa kwa ma acchas kabiili ku kasuba akapy, ukwabula ukukumanya umupashi wa mweo.

Nalifulumwike muli ilya nshita kabiili nashele fye eka ku kutontonkanyapo na ine wine muli ulya mupashi uushapalana na banyinakulu abakosa kuli ine. Bayama, bapwishishe umulimo mupepi na lyonse balepita ukufuma pa cipuna no kubwelela ku ng'anda ubushiku lyonse bakolelw. Inshita shimo, ukucila pali lyonse,

calilufiwe kibili tacaile ku ng'anda. Banyinakulu na bambi aba mupepi baile ku kucimona mu kati ka bushiku ukukonka umumana no lubuuto lwa ma lants. Ilyo basangile ukuti aliponene pa nshi balimushininkishe ukuti abwelele.

Pa nshita imo ine, nshakwete amaka ya kusanshako icili conse icisuma mwi sukulu. Pa numa ya ciputulwa ca kubalilapo, kasambilisha asabankanya amakaadi ya lipoti, lyene ne fishibilo fya cipe kibili ica bulanda ca kuti fyonse tafyalinga: khadi lyandi ilya lipoti lyali lya bupiina nga nshi mu kalasi. Pa kukoselesha banyinakulu namubuulile ukuti amakaadi yambi aya lipoti yali nga ine na banyinakulu yali mupepi no kukwata. E ico ubushiku no bushiku nabuulile ukushipa pa lwandi kibili mu kalasi naesha ukupanga ifibusa na bambi abo nalebomba nabo. Nalefwaya ukupalamina kuli bene, lelo balinfumishepo ku mashiwi yabo, napamo pa mulandu wa kuti mu meno yabo nali umukashana umupiina wa calo.

Iciputulwa ca butatu - ifyangalo fya musenga

Mu myaka yapitilemo mu Carstralia inshita tayapitilepo pantu icintu fye cimo icingacitwa ca kukutika ku bushiku bonse ubwa mushilo ukupopomenwa kwa fyuni kabilii mu nshita ya cipuupu, icipupu ca ku nse ica ku nse ya bembra, ilyo icalo catendeke ukufuma muli bembra cali. mu kati ka nshila ya Zig Zig iya mumana no kubika umupokapoka. Inyama sha mu mpanga shali ni fibusa fyandi. E ico napwisheshe inshita yandi ukutontonkanya. Nacitile icalo candi ica kutendekelako ukufuma ku fibumbwa ifyalemoneka kuli ine ku numa ya mulu nelyo pa misampi ya miti: ifyuni fya mu mpanga ifyalelanda, abashilika abo nabikile mu mulongo pa mpela ya Cifulo ca Rocca kabilii lyene na ine. Amaka ya bushimapepo nafipangile ukuwa, nalibamwene balemukalipila pa mulandu wa mwenso. Lyena napilibwile Rocca ukuba icibulukutu icafumine ku lupili no kupupukila pa mulu wa cibulukutu pa ma kampeni yonse. Napilibwile amakumbi, ayaishileba amabwato yalepupuka kabilii naendele mu muulu ukutontonkanya pa kucilapo ukucila pali bembra wa kutali, uko bamayo na ba nkashi bandi banlelolela. Ifibumba ifyafumine mu menshi ya mumana no kufimba ukufika na lintu fyapilibwike ukuba ifyuni ifikulu ifyaletunguluka mu mumana na kabilii fyafumine ku fimenwa.

Inshita shimo naleibukisha icinso ca kusekesha ica kwa Matani yandi. Tantemenwe, tantemenwe kabi na limulekeleshe: bamayo balimpeele kuli nkashi yakwe lelo na kabi alaile ukuti ubushiku bumo akaisa ku kunsenda: eco ilingi line nafikile pa miti, naloleshe pa nshita ya ku numa, ukucetekela ukumona ukuti afikile pa numa ya kabalwe uwabuuta pamo na batata. Mu fifulo fya mupepi ifya Sanniio na Vallansasa, abaume bonse balishile. Fyonse ifyashelle fye abanakashi, abana na bambi abakote. Bali mu mishi iya mutelelwe iyo ubumi bwakuma fye. Inshita yaliimike kabi abantu basumine ukuti fyonse fyali no kwaluka, ukuti ubushiku bumo, pa numa ya nkondo, ubutuntulu nga bwalengele ukwingila kwa iko ukwa kucimfy a muli cilya cibumba ca mayanda ayasalangana, imfwa no kutenteka. Nali no kufwaisha ukuba na balupwa, ukwisha ukuti nshili eka kabi nshalekelewe, ukufikapo ukucingililwa, ukwisha ukuti kuti nacingililwa ku ng'anda ya ifi nelyo ifyo. Takwaba nangu fye nine insambu sha kulanda ukuti nali ukwabula ulupwa, ukuti abafyashi bandi bali ukutali pa banki ya bemba iyapusana, ukucila pali ilya buluu iyabula ukupwa, ukuti pa kati kandi na bo kwali nga ulupili ulukalamba kabi ulwacingililwa. Mu cifulo ca fyo nalipatikishiwe ukwikala na banyinakulu abancushishe. Ilyo natontonkenye pali ici kabi namwene ukuti calinkalifya kuli ilya shiwi lya kuumfwa kabi ilya bukali. Ishiwi lyapangilwe ukubilikisha, ukubilikisha, ukutukana no kusansalikwa.

Nangu fye ni nama baletiina ishiwi lyakwe. Na mulume fye acefishe umupeto kabi ubukulu bwa ishiwi bwalyalwike mu kuilubula umwine mu ca kunwa ca mpaanga. Banyinakulu batontonkenye ukuti umukashana taali na maka ya kumfwikisha ifyacitike mupepi nankwe. Tacali fye ukuti naumfwikishe fyonse, lelo, mu kulundapo, nshapilibwilwe nelyo ukukanacitapo fimo. Caali ukulwishanya ukwatwalilila. Ukulwisha ukwabula impela kabi ukwakosa. Lyonse kabi lyene natontonkenye pa lwa ku ntanshi: wene umukote kabi uwabula ukwafwilisha, ine umwaice kabi uwa maka, lelo nangu ca kuti fyonse nga nshamucitile ububi, tacali lubali lwa cifyalilwa candi.

Inshita shimo napalamine ku mumana uko nasangile abantu abaile ku kusamba ifya kufwala, pa cuti bacite coma, e kutila, balesamba ifipe ne fipe fya kubika fyonse pa ntanshi ne mfula. Nangu ni lintu, pa numa ya nshita ya kucemenapo, baishile ku kusamba umufuba wa mpaanga no kuumma mu kasuba ku kuufuuta kibili lyene ukuubomfy a ku kupanga amatebulo ya fipuna. Naile ku kulonganya ifipe ifyashere pa mabwe ya ku lulamba lwa bemb a kibili na bo nafwele icipope candi ica kufimbapo. Ilyo nshaishibe ifya kucita natendeke ukukusha amabwe pa mumana wa rva mu kufwaya ifipe fya kufwala, no bwishibilo nafibikile pa mutwe wandi pa mutwe wandi, ku kucingilila iminwe yabo ne nkanda shabo. Nalebatwala ku ng'anda kibili akasuba ilyo banyinakulu bampeeble umulilo balefipoosa no kubapeela ifya kulya fya cungulo. Inshita shimo mu cifulo ca fibashi, ilyo fye ilibwe lyaimikwe, bapongolwele, no kutumpa ukwaiminina, utushishi utunono utwa mwenso uwalengele ukuti nfume ku mwenso. Natontonkenye ukuti bali ni batambi bandi kibili inshita shimo ndapapa no kuleka ukubasha fye beka mu mfifi ubushiku bonse. Ilyo nabwelele ku ng'anda mu kwangufyanya naitiile Umutundu wa Mushimbe ukubomfy a echo iyapangilwe mu cishima. Inshita shimo mu nshita ya cilala ilyo kwali ulupwa lwa baSardino ulwaikala mu ng'anda pa muulu mu cishima, naile ku kubasanga. Naletamba na Mimma uwali uwacepa nga nshi pali bamunyina.

Pippo atukuula ifipuna ne fipuna fya fipope. Nga fintu cali bwino ukubomfy a maawala ayanono mu kampani. Mu cungulo banjtile ilyo baile ku lubali lumbi ulwa mumana ku kutwala umukaka. Bali ne cipe ca kuzushishamo, "ukutontonkanya" cali icakumanina ukumona ukuti cakakatika. Umukashi wa ng'ombe, Michale mu Caselle ali uwabula uluse kibili alimpeeble iciputulwa ca gilasi. Mu ng'anda ya banyinakulu, umukaka walimonwa imiku ibili pa mwaka: ilyo apangile amabisikiti na ku Pasika ilyo apekanishishe inkuku ne nkoko iya mabala. Ilyo umukaka wafimba nawile ukufika ku mpela. Mu ng'anda ya mu mpanga iya mu mpanga mwali ubusansi bwa banyinakulu, nga kuti mwaita ukuti ubusansi, na ma axes

ayabikwa pa fipe fibili ifya cimuti ne ng'anda ya matebulo, apo iyo Crone yalishile mu Novara. Nali no kulaala mu cisaka icakwata fye icipao ca kale ica bashilika pa muulu, icafina kibili icaonaika. Naile ku kulaala ne shati lya kanvas ilyo na ine nalesenda akasuba ukwabula pa nse. Taciba icayanguka ukulondolola ukutonta uko kwasuminisha ubushiku bonse. Ilyo imfula yali no kuloka, ifipe fyalekabilwa ukulonganika amenshi ayaingile mu ng'anda. Nga ca kuti ubushiku nalekabila ukuleka ukubomba, nalikwete ukufuma mu ng'anda no kucipanga mupepi ne ntampulo. Nga ca kuti nshaishibe, pantu nalotele, kibili nalicitile mu mpanga, mu nshita ya kasuba na ine nalipokele umusalu wa kusamba. Autton Antonia na o aile ku kulaala ne shati imo ine iyo alebomfy aubushiku, lintu Banyina Michale balesakamana nyina acitile.

Ukusefya kwa tulo kwacitike ukulingana ne ntambi sha lyonse: intanshi nalikwete ukulaala, lyene cali kuli banyinakulu, lyene banyinakulu bafumishe pa nse ne milongo ya milongo yakwe. Pa mulandu wa kuti ica kufwala icakulisha icatungulwike mu kasuba aile ku cipuna, ukucimfy aumputule wa mafuta uwabikwe pa tebulo ku cibumba. Ine, uwali uwabipa, ukuipangasha ukukanalolesha pa kucepa: ilyo acepeleko pa kuti ncimfy e umulilo namwene pa cibumba, nga cimonwa ca ku China, imimonekele yakwe na Din-Don iyafulile. - Oh fintu caba icapya! - atile, pantu umwangashi onse uo akolelwe walimupee amaka nga nshi. Pa mbali ya busansi bwabo kwali ifipe fibili ifya ku matwi, e kutila, ifipe fibili ifikulu ifya fitulukila umo basungile ifipe fya kuumishishamo. Bafifimbapo ne fya kufwala ifyakowela kibili ifya mafuta kibili pa ca kulekelesha pali ifya kufwala fya mu kati ifya busaka ifya kwa nkashi. Mu cifuba mupepi no busansi bwandi basungile umukate ne ca kufwala icansansamwishe ukushinguluka umutwe wandi ilyo naile ku sukulu mu nshita ya cipupu, ifya kufwala fyandi ifya mu kati ne fya kwa nkashi. Nalebomfy aye pa Mulungu ilyo twaile ku Misa mu Novara. Banyinakulu batile mu ncende ya ku nse tacali icacindama ukufibika pantu kuti twafilya ukwabula ukufwaya.

Mu January baipeye inkumba. Bapekanishishe amasoseji yamo no mucele. Mu cipe ca pa nshi icabikwa mu lard amakasa yabilishiwe yalisungilwe. Ilingi line balelya mu May ne fimenwa ifipy a ifikulu pantu mu cifyalilwa tabakwete amaka ya kulya kale. Inshita imo, cali ni April, naipwishe banyinakulu pantu nali ne nsala nga nshi cabili nshaishibe ifya kulya no mukate. Banyinakulu batendeke ukubilikisha pa kulanda ukuti nali uwapelwa amano. Ubushiku bumo ilyo nabwelele ukufuma ku sukulu, nasangile Opalea ukukonka umusebo wa pa ng'anda na nkashi yandi. Bali ni ba nkumbabulili cabili balibwelele na batata ukufuma kuli France.

Baali abafiita nga nshi ukucila ine, nali uwa bulanda cabili natile kuli bene: Naingila uko nshikala, pali iyi nshita banyinakulu bali ukufuma ku kupoka amenshi, mu citofu muli umupika ne fya kulya, ukucipoka, ukuliisha lelo ukucita. te kuti cisose nangu cimo.- Bantasha no kusuntinkanya ukufuma ku nsala bakonkele ukupanda amano kwandi ukwabula ukutwishika. Mu May ilyo banyinakulu bapikile amabean, baile ku kupoka amakasa ya nkumba cabili mu cifulo ca iko basangile fye umupika ne lard: mu cine cine ukutontonkanya ukuti nali pa nshiku ishingi bancincishe pa kuti ncite bwino. Ilya nshita naumfwile ukuitutumusha nga nshi pantu pa muku wa kubalilapo nali no kumfwa bwino ukwa kucimfy a inkondo ikalamba iya kulwisha ukubutuka kwabo. Pa mulandu wa kubulwa kwa fibashi fya busaka fyatendeke ukwabula ukusakamikwa mu ng'anda yonse. Ubushiku balekonkonsha insingo yandi cabili banyinakulu balinjikatile cila cungulo na mafuta ya muolife pa kuti ifipesha amano fileke ukunwa umulopa wandi. Mu cungulo nali ne nkoshi iyalemoneka ukuti yalipendelwe. Nga filya fine na cabili na cabili nalikwata ifupa, ukukanabomfy a ukusamba umutwe wandi. Ku lubali lumbi, banyinakulu bapangiile inkanda ya nkanda no kuyasunga mu cipe ca kufimbilishishamo amenshi na shuga.

Abasambi banandi, ku lubali lumbi, lyonse bali aba busaka. Nangu fye ni bapiina pali bene abakowela nga ine. Kasambilisha na cabili alisangwike ku mulimo wa kulekeleshiwa, uwanfumishepo kuli bonse mu cipuna ca kulekelesha. Umubili

wandi wali uwakowela. Banjishibe mu mumana inshita imo mu mwaka, pa nshita ya kusefya kwa Ferrago, icacindama sana mu mushi. Ilyo fye naletontonkanya pali bamayo, nali ne myaka mupepi na cinelubali, nawile mu menshi ya kufiita aya kufiita. Naoca ukuboko kwandi ukwa kulyo kibili banyinakulu tabantwala kuli dokota, lelo cila bushiku alenposha ne miti ikola. Nali ne fipuupu fibili ifyapalana ne nkoko shibili isha nkumba, nalibilikishe ukufuma ku bubi ubo tafuminepo. Nalemoneka uwakunkuma ku nkumba.

Nalikwata icisungusho caposhiwa pa numa ya myeshi ibili kibili ncili ndesunga icishibilo candi. Mu nshita ya ku sukulu, nangu ca cuti ubushiku bumo pa Mulungu nali pa balkoni, umukashana uwaile anjipwishe nga ca cuti nalefwaya ukuya nankwe ku sambililo lya kwa Mishinnan. Tanaishibe ifyo cali pa mulandu wa cuti banyinakulu balintwala ku bukulu fye pa nshita ya kusefya kwacindama nga nshi, nshaumfwikishe icalepilibula ukuya ku calici. Pa ntanshi ya ng'anda yesu ni shimapepo, Tata Uum ali no mweo, lelo namukumanya imiku iinono nga nshi kibili namuloleshe mu kukanafwaya. Banyinakulu balenbwekeshapo ukufika ku kupopomenwa: - nga ca cuti ubo bushimapopo bwamweba ukuti akaputula ululimi lwakwe -. Nangu cibe fyo naipwishe kibili nalipokele insambu sha kupeelwa amasambililo ya kupanga impanga. Ilyo line fye nasangile ukuti ndi uwa nsansa muli cilya cifulo. Umukashana alimpeeble akatabo ne nyunshipapala. Naumfwile insansa ishingi pa kumfwa pali Yesu ubushiku bumo anjebele ukuti ali no kunpekanishisha ku kulanshanya kwa kubalilapo. Nalanshenye pali ici ku ng'anda kibili basukile ukuti nalicilile umunono nga nshi. Nayaswike, ukubepa, ukuti amabumba yonse aya bumba yali no kucipanga. Lelo mu cine cine fyapangilwe kale, Miss na ine nasumine kibili twapwishishe ubushiku na shimapepo wa kwa San Makala: ubushiku bwa Bufumu bwa Corpus.

Ubwafya bwa ca kufwala icabuuta caishile, lelo umuntu umo abilishe kuli banyinakulu ukuti ba sista baliipeele. Ubushiku bwa nshita itali - ubwa kuleolela bwaishile: mu nshita ya cungulo ankonkele ku Cilonganino ca Digili. Atontonkenye

ukuti kwali abakashana bambi pantu tatendeke ukubomba umulimo wa kulanshanya no mwanakashi wa mu mpanga. Nalishibe ukuti nali eka, alishininkishe pali ine: - Munyina, uwa buwelewele -. Kasambilisha wandi na bantu bambi na o ali pa MSS muli ilya nshita ya kasuba. Abakashi bambo balamusansamusha. Shimapopo afikile no kuntwala ku kuboko kwalengele ukuti ncitepo fimo pa kuti nsumine. Anjebele amashiwi ayasuma ayo nshatala naumfwapo. Nalemoneka kwati ndepupuka mu cipusho kibili natile pa kati kandi: - te cine ukuti bashimapepo baputula ululimi, mu cine cine balishiba ifya kumfwikisha ukucula kwa mwana -. Nga ca kutila nali no kumukumbatila no kumufumbatila ne nsansa.

Alengele ukuti ncite ifya kusekesha fisano ifya kwa Maria pa kuti ncite kibili nabwelele ku cifulo. Ilyo fye banyinakulu banjipwishe ifyo naebele shimapopo ukuti atwalilile kulya, kibili ine: - - - - uyu mukashana ansambilishe ukuti ukusumina ni nkama -. - Ee, lelo inshita ya kubalilapo mulingile ukunjeba - Arpa ashininkishe. Tapali ica kucita. Kwaliko ubukulu, ukulongana na pa kufuma bancincishe ukutomona ukuboko kwa kwa nkashi no kulanda: - Vossia anpaale -. Natendeke ukufuma kuli tatakulu, lyonse amashiwi ya musango umo wine, lyene naile ukushinguluka balupwa bonse. Gaetana Gatana anjebele akatabo. Nali ne nsala, lelo takwali uwanpeele ukulya. Ilingi line, pa numa ya kusefya, cali ica cifyalilwa ukuya ku cifulo ca kunwamo ifipe ku kunwako amabitini, lelo bapokelelwe ukufuma ku fipe fya kupususha: pa nshita ya kasuba twalyele ipuleti lya pasta kibili mu nshita ya cungulo twaile ku kakwata wa fikope pa mulandu wa kuti. ifibusa fyaso selwe ukutuma Photo umo kuli bamayo.

Nalipwisheshe kalasi lya bubili, ukusumbulwa na mavoti ayacepa nga nshi. Mu mwaka uyu twalingile ukuba mu mpanga mu nshita yonse iya cimuti. Nalwisha: - ukucila pa Mulungu mfwile ukuya kuli Mass no kusanga shikulu uuli eka -. Aali muntu umusuma nga nshi, uwalwalile uwakwata ubulwele bwa ku mfumo. Umwana mwanakashi alimulekeleshe, panono pa mulandu wa kukanasakamana, panono pa mulandu wa kuti basuminishiwa no mulume, lyonse balakalipa kuli ba mupepi, balupwa na bawishi -muli.

Nalibuulile umununkilo wa kusamba kibili naliletelle kuli banyinakulu abafiseme kuli Michallo nga te ifyo bali amafya. Taumfwile icitemwiko nangu fye kuli wishi: ubushiku bumo iciputulwa cakwe - kalemba wakwe aishile ku Carstria ku kucenjesha ukuti alifwile. "Nga taufuminepo, wakutwala kuli Cauci ku kuposha (ukukopa mu cifuba) ukumweba.

Ilyo ukusefyaw kwali mu mushi, ifiputulwa fya nyimbo fyapeelwe "iciputulwa icakosa", icipao ca ice icaitile ukulingana kwa ciko. Bayama Michale, taumfwikishe nga cakuti tatemenwe nangu pa mulandu wa kuti asuntinkanishiwe ku cishibilo icapusanako ica kuitemenwa, ukumona ine anpitilemo antumine: "Incito, ise no

kusanga icuma". Kibili eico nabomfeshe ishuko lya kulabila, muli ifyo inshita sha kukanamoneka, icintu cimo icisuma.

Inshita imo iyapitapo Dr. Ilyo ibumba lya nyimbo lyalemba abana mu misebo ya mu musumba balesha ukusangwa ku kusefy. Lelo pakuti balungike ukubapo kwabo cali icakabilwa "ukwishiba" iciputulwa. Pa kushininkisha, mwaikata ukuboko mu cipe ca jaketi yakwe. Nakonkele banyinakulu Michale muli iyi nshila, ilyo Umukalamba wa Gianoni, umwana wa kwa kasambilisha wa kwa wishi uwa pa kati na uwa nkumbabulili uwa kwa wishi, asungile ukuboko kwakwe mu mutwe wakwe uwa ntungulushi.

Mu kati ka nkondo mu Novara, amabomba yamo yatendeke ukuwa. Bonse balibutukile kibili bambo abaishiba ifya kucita balibutukile ku Carstria na ifwe. Kuli ine cali cipesha amano pantu kuti naba mu kampani. Lyonse kibili lyene aumfwile ukupopomenwa kwa fipuupu. Imbila ya bulanda iya mwana wa kwa mwine wa cifulo ca ku Orlooo icaonawilwe ku bomba na sho. Nyina mu Dokoma, mu cifulo ca mimba pa muku walenga bune, atwalilile ukuba eka na Rosa na Bantu abafyalwa. Batata baliitwe ukubwelela ku Siciay pa kuti balefwaya. Pa numa ya myeshi iinono ukufuma apo baishibe ukuti nyina afyele umukashana umunono uwe shina lya Emma kibili ukuti ali ne shuko lya kubwelela ku njanda nga fintu ukulekelelwa kwaleenekelwa na bana bane.

Kucabulanda, afikile mu Dogalala asangile ica kupapa icabipisha: Emma alilekele ukuikala pa numa ya nshiku 12. Pa numa ya nshiku shibili ali no kubwelela ku ntanshi. Pa numa ya myeshi iinono - ni nshita ya kukanashiba bwino bwino no kukanashintilila pa numa ya mweshi wa Septer 8 - alishibe ukubutuka ku mulimo wa bashilika no kubwelela ku Novara ukulolela ukuti inkondo ipwishe ukufika kuli nyina. Afungulwile akashita akanono aka kutulisha. Cila bushiku naile ku kumumona. Umuti lelo uwa bulanda pa myaka nalikwete nalikwata ukumfwa kwa

kuti tata alaala no mwanakashi uwaupwa lelo na mulume wa bashilika. Ubushiku bumo naingile mu ofeshi lya pa kabokoshi pa kukwela kwa kwa Pertozla. Umuntu wa mwi shitolo mupepi nankwe alelanshanya na batata. Nabutukile ne index kibili umusango walinga ukulenga batata ukupoka bamayo abapilibwile nyina. Umwina mupalamano ali na maka ya kuntwala, lintu batata no kumwentula banjebele "ukupanga ubukwebo bobe". Mu '44 umwana uwa ciswa afyelwe, uwakunkuma nga wene...

Mu cipatala ca bana, shikulu wa bafyashi alwele kansa ya mu mala. Nalipokele insambu ukufuma kuli banyinakulu ukuya no kumumona. Ilingi line nalefuma ku Carstralia kibili naile ku kutambalala mupepi no mumana. Namwibukisha mu tulo, uwa mutende. Nyinakulu acili uwapamfiwa ku cifulo ca kushitishamo kibili ali no kumupeela inshita iinono kuli wene. Abikile umuto wa muolife mu minwe yakwe ku kufwaya inshishi, lelo alibipile kibili taali na maka kibili nalibafwaile. Pa mweshi wa 2, 1944 ilyo ali ne myaka 66 abutukile ku cipusho. Batata bacili mu Bushiku. Na kibili banyinakulu balisangilweko ku cililo.

Lyonse kibili lyene napokelele kalata wa kwa nyina. Mu '45 Tata abweleele ku Dokoma ni Dokoma na munyina Gipppe afyelwe mu '46.

Icipande calenga bune - amafuta, ama cobsbs ne linso lyabipa.

Inkondo yaliponenwe mu calo conse, ukulanshanya kwali ukwakosa kibili tatuli na kibili ukupokelela nyina wa kwa nyina. Icawama ca cuti, wishi aliiwe ukubwelela ku Sicily mu mubili wa Bersgriria kibili ilyo ali ne nshiku shinono isha buntungwa aishile ku kunmona. Pa mulandu wa nkondo kwali abantu abengi mu mpanga. Abantu abafumine mu ncende ilingi line baiminine pa nshiku ikumi na isano, lelo lyene mu mushi mwali ubusanso bwa mabomba kibili balefwaya ukutwalilila mu mpanga umwaka onse.

Lyonse kibili lyene nalicincimwike na balya bantu. Kwaliko ulupwa ulwakwata abana bane lyonse mu mibele isuma ilyo balebulisha ifya kulya. Namwene ubukata bwa banyinakulu abakwata ama fig ayengi ayauma kibili tabapeele umuntu nangu umo: Nalipokele ubusuma bwa ku minwe kibili mu nkama nafiletele. Abena akanono akasuma akampeeple ku ca kulya ca kasuba nalibapeye kuli bene. Nangu ni mikate iyakosa: iciputulwa ico nkashi yandi anbikile mu cipe candi ilyo nshilaya ku sukulu nalicipaatulako na balya abana kibili mu cifulo ca iko bampeeple amapepala ayanono aya kulembapo, bampeeple ukubelenga pa cipuna kibili umo pali bene akuulile. ifya kusangalala, ifipuna ne fipuna fya fipope ifyansansamwishe ine na nkashi yakwe umunono, lintu nkashi umukalamba atulengele ukuti tube ne fipope.

Inshita shimo calicitike ukuti naile ku mumana, uko abanakashi ba mu fifulo fya mupepi baile ku kusamba ifya kufwala ne nsongo, kibili nashele fye ku kumona no kupapa umulilo pa kupya amenshi mu cipe icabikwamo icaimikwa na mabwe yibili ayakulu. Tapaba inshita namwene iyi milimo ku kucita banyinakulu. Mupepi no kukanasamba nelyo aile ku mumana ilyo takwali uwa kukaana ukulanga amafuta yakwe ne fya kufwala ifyakowela nga nshi.

Inshita shimbi nalemona abanakashi abo pa nshiku shibili nelyo shitatu ishasalangana ama carvas ya pa ng'anda ayaluka pa ng'anda. Bacisakamike no kumulenga ukuma mwi samba lya kasuba akanya akapita ukufikila casanguka icabuuta. Lyonse banyinakulu balenjita ku ng'anda lelo nalecita kwati nshaumfwa. Mu nkondo, umwana mwanakashi -nancena na o alibwelele ukufuma ku Turin no mukashana. Pa mulandu wa kucindika Salviati, umwana wa ntampulo, alipokelelwe nga mfumu. Pa nshita ilya bashele mu mushi kibili pa nshita imo nkashi ya kwa nkashi afumishe sopo wa mafuta, ifipe fya kufwala ifya kufwala, ifya kulya ifyauma, ifya kufwala fya pa tebulo ne fya kufwala pa kuti fimoneke bwino. Mu cifulo ca fyo nalecitolwa nga umubomfi, ukuntuma ku kucita amakomishoni no kusanga amenshi ukufuma ku cishima, pantu ukutuma umutandashi kwali ukwabula umulandu.

Krisimasi yaishile kibili, ukulingana na cifyalilwa ca ku kapinda ka ku kuso, umukashi wa bwananyina mu cungulo ali ne cipe icisuma ukufuma ku mwana Yesu ku mwana wakwe: umulimo usuma uwa fipe ne nsofu. Nalitemenwe pali wene, lelo pali ilya ine nshita natendeke ukukalipa pantu ifyo fintu tafyacitikepo. Nali uwanaka kibili uwanaka. Kwaliko imisabibu lelo yali no kulya: wali no kucifina ku waini. Umuntu fye umo uwaibilwe ukufuma ku benamupalamano kuti alya. Ama hazelnut yasontelwe lelo ku kuyashitisha. Nalilile bambo pali bene mu nkama nga nshi ne fisoso fya mu mpanga. Batata balishitile umukaka fye pa Krisimasi na Pasika pa kuti bapekanye amabisikiti kibili nalicipooseleko amano ilyo balepyana. Banyinakulu tabapekanishishe ilini ku meno ya ox. Ilingi line nalesubila ukuti ali

no kucifuuta: - Lekeni tucibike pali ici e co ilyo twakwatako panono kibili apitilishe umubili (ali umulumendo ukufuma kuli Mesina uwapilibukile ku mpanga ku kulonganika amani ku kulonganika amani ku kufibika pa kuti fibe ifyapya) tufishita. kibili ukupoka indalama -. Alonganike amani pa myeshi ibili kibili lyene alishitishe.

Mesina uwashitile amani nalimo asangile ukuti ali no mwana mu minwe yakwe. Ama gigs yali no kucendwa, umuntu fye kuti alya, bambi balebaleka ukuumu mu kasuba pa kuti bafishitishe nelyo ukufisunga pa nshita ya cipupu. Mu October mu nshita ya cungulo ifipe fyawama fyapangilwe. Bamo balemushinina bamushiile pa tebulo lya muputule (te pa mbale lelo pa cipe ca kufwala ica mafuta ayafumine ku lubuuto) kibili mu nshita ya kasuba, ilyo abukile pa nshita ya 4 ukuya ku ncito abukile. ine mu mulu no kufuma mu fifuba fyanjebele ukuti: "Lekeni ica kulya ca kasuba". Naliumfwile no kubalisha ku nsala, lelo balishibe amafuta kibili ukwabula ukupita mu mbali kwalengele ukuti mbe uwakalipa mu mala. Bayama balibombomana ukushinguluka: - Nalitemwa umufyashi wandi umwanakashi, ndapekanya ne fifuba ilyo cicili icacelwa ubushiku -. Mu cine cine banyinakulu bali no lupato mu meno yakwe. Lyonse kibili lyene bali aba mutuntula, umulilo uwafiita ilyo aile ku bukali: nangu nga ca kuti ali nenono, ayo meno yasansa icinso cakwe. Bali abacepesha kibili abashika nga nshi nga ifishima ifinono ifyo napata fyafumine. Pa nshita imo ine, icifuba ne fipupu fyalicimfishe. Inshita shimo nyina alimpeeble supuni ya mafuta. Ici cisunga ifishishi ukutali, ukukoseleshiwa ukushininkisha umwine... lyena atendekele na "IOOrii": - Mazzai ali uwapaya ifya kulya, ùa azzru uwakunkunika Abena Kristu bonse. O Linu Ilya, nangu pa Cibili Snuno, Oneipì Innun, nangu Intuntuko, nangu Sungani wa Sane.

(Naipaile icipupu ca mafuta ilyo nali uwa bufi kibili nomba ndemwipaya ukuti ndi Mukristu. Pali Cibili, ku Citatu ica Mushilo, pa Cine ica Mushilo, pa Mulungu wa Mushilo, pa Cibelushi ca Pakati ica Kumasamba. pa Citatu ica Mushilo, pa nshi).

Tanjishiba ifyo nali na maka ya kupusuka.

Apa twaisula umuti wa kulesha.

Pa numa ya myaka iingi ubukali bwa mu mala bwancincishe. Naile ku kupanga ama dors na mashini nga nshi nga icumba. Bampeele ifya kulya fya bana ifyabuuta pa kuti bomfwike nga ca kuti kwali icilonda. Ku ca bulanda takwali icamoneke. Dokota wa fya kupangapanga atile ali no bulwele bwa ku nsengo kibili ampeeple ubulwele bwa ku mubili ubwa kucefyako ubukali. Nafikile pa cipimo ca kukanakwata amaka ya kugaya supuni ya menshi. Nali ne myaka mupepi na makumi yasano. Palla, cibusa wa ku America Piacanshi, asalilepo ukuntwala kuli kasabankanya. Na kibili afumine kuli Drzzo. Icibombelo ca kufwailako umubili te kuti ciingile mu mukoshi. "Nshishibe ifya kupususha uyu mwanakashi," atile dokota, "umupiina alishingulwikwa". Abantu bonse abapangile ifya kulya fya ku nse ya ng'anda bafumine mu muputule ne makasa yabo. Nali mu cipe ca kutambalika na Flebo. Dokota alimpeeple ukusakamana kwakosa pa myeshi ibili. Ilyo nabwelele icibelesho tacipitile. Icimbi icakosa nga nshi pa myeshi itatu.

Pa numa ya myeshi isano ukutandala kwa kubalilapo icibombelo catendeke ukuputuka mu pushis. "Icipapwa!" Dokota Mazzo atile. Yafumishepo umuputule, ancitile ifipusho ifingi pa kuti njishibe nga ca kuti cali cintu ca kufyalwa nelyo icalengele. Natendeke ukulila: "Nalimo kuti caba amafuta ayo Zizot ampeeple lyonse kibili lyene ku fipupu". Dokota abikile amaboko yakwe mu nkanda: "Ica? Kibili bushe na nomba line uli no mweo. Ukutwalilila ukusakamana lyonse kibili lyene ndabwekeshapo ukufwailisha kwa mu mala.

Ukutasha kuli Dr.

Ilyo umuntu umo amwitile ukufuma ku balkoni, banyinakulu balisungilwe umutwe uwabapilibwile. Lyene bamwebele ukupoka gilasi lya kufunga ifya kulya. Ashininkishe umulume wakwe ukumushita kibili mu nshita ya kasuba ampeeble igalasi.

Mu ng'anda iyo, ukucilapo, ukusumina kwacilapo na ko kwali no kuteka. Lyonse banyinakulu bali no kucula ku mutwe ku waini atumine, lelo ukulingana na wene icalengele ukuti umuntu umo ali ne linso lyabipa ilya muntu umo. Umukashi ali no kucipoosa pa muulu: abuulile icipe ica menshi, ukupongolwela umucele no kupona kwa mafuta kibili lyene atendeke no Mutengo wa ku mutwe: - Ogness Ubunonshi, Ubulwele bwa ku Ogliuu ubwa ku mubili, ifipe fya kufwala ifya kufwala ne fya kupangapanga ifya ku sukulu, Ogneci. Iciputulwa ca nshita ica mafuta ya mu mubili na ya ku nse ya cifuba... (Ifulwa Ilyakwata amafuta, amafuta ya Mushilo Eka sana muli iyi ng'anda kibili ilatungulula ili linso lyabipa, amafuta ayapaalwa yalengelwe ukuba aya maka kibili yalepanga ici ciwa...).

Ici cishibilo ca mafuta icapaalwa, ukukulisha, ukufumishiwapo, ukulingana ne citetekelo cabo, amenso yabipa. Pa numa fye ya kuti amenshi yasuntinkanishiwe ne nkonkoni shine isha muputule kibili ukukalipa kwa mutwe kwapitile kuli wene.

Pa kuti bapoke amafuta, ama cobsb yali ayapalana, ne ciputulwa ca nama ku kupanga umuto. Uku kusakanisha ukwa kutinya kwali, kuli bene, ukwabula ukulufyanya! Mu cungulo bampeeble icifuba ca menshi na Magnesia. Pa numa ya nshita yonse iya kututumusha nalikwete ukuya ku nse ku kutonta pa kuti njilubule. Ilyo napolele nantumine ukufuma ku mwanakashi uwaleteya amalele: ne nsonseli iyo anjebele ukufuma ku mutwe ukufika ku makasa kibili na maboko yalungama. Iciputulwa ca nshita calibulishe, afumishe imfwa yakwe pa mwaka ulya.

Nangu ca kuti mu nshila iyo batata bali ne citetekelo muli Lesa, mu ba mushilo, mu Madonana. Cila mwaka pa Muputule wa 8, bale-endu pa makasa ku Tinari, pa cifulo ca mushilo icapeelwe ku cifulo ca Madonana icafiita ukufuma ku musumba

pa lwa makilomita amakumi yane. Kale ukufuma pa myaka isano nalikwete ukucita ifyo.

Pa nshita ya kupepa kwa ku nse ya calo ku Cishibilo ca Tindiri ubushiku bwakonkelepo, banyinakulu bacitile ama tag (abapepi) aya rags. Aba bwananyina baile ku kufwaya no kuya ku ng'anda imo nelyo ibili iya mu mpanga. Pa kuti umuntu engaumfwa bwino, banyinakulu na bo balipekanishishe ama aubiloni ayafulisha. Ailangishe umwine no kusangulula icinso cakwe ne ciputulwa. Lyena ulwimbo "uko Zazà ni, ubusuma bwandi" bwali mu bufi ukufuma apo naibelesha ukumwita "Zifimpi".

Twatendeke kuli Tindiri ukushinguluka ikumi limo na umo akasuba pa kuti tufike ku cungulo. Ukutonta no kufulwa pa mulandu wa kukanakosa kwandi naipwishe amenshi ayasuma panono, lelo tabashitile ku fifulo fya kucemenamo nga bantu bambi bonse abanaka: bacila pa mukonko fye umo uwa mu cifulo ca kufimbilamo uwasangwa ku calici ukufuma apo amenshi ya koca yaishile. ukusansamusha umibili. Ukulingana ne ntambi, abakashi ba nkumba, amabean na ba mu mpanga balishitile, lyene yaile ku bantu abengi, balepepa kuli Madixizza na pa kufuma twakumanya aba mu mushi umo na balupwa lwandi. Pa bushiku twaile ku kulya mwi samba lya miti ya muolife iya fishingulukako. Cabipa nga nshi ukuti nali uwanaka nga nshi, ubushiku ubo mu cine cine kwali ifya kulya ifya kusekesha pa kuti umuntu engaumfwa bwino pa ntanshi ya fibusa. Icakulya ca kasuba calisanshishemo kalulu wa mpanga uwabikwa mu citofu, ukuti banyinakulu bali abacingililwa ku cungulo cimo ilyo ashilaya ku kufwaya, amapepala ya miolife na ba mpapulo ya kufimbilamo, imisabibu na mabisikiti ayapangwa ku ng'anda. Ukubwesehsa ifibusa fya ku ɻanda fyasendele inshila: motoka nelyo pa ɻwele - amakalata ayalembelwepo. Naletamba, naleka kale ukwenda. Nga ca kuti kwali fye banyinakulu e lyo nali no kufikapo ukuya ku kabalwe, nga te ifyo bali aba bulanda.

Icipandwa calenga busano - Ifipupu

Kabili pa mulandu wa mipepele, ukuba banyinakulu abalembeshiwe mu kukansana, bali no mulimo wa kusumina no kulanshanya pa Cibelushi pa Mulungu mu calici ly a kwa San Giorge. Ici cipesha amano cacitike pa myaka isano mu nshita ya kasuba, shimapepo pa kubala asumine ukuti abaume bonse mu cipuna ca pa nshi, lyene atendeke ukulumbuka ku banakashi.

Ilyo akumya kuli nkashi yakwe, uwafwele umulopa ukalamba uwafiita, afwele ica kufwala mupepi ne cipe ca kufwala ku kuifimba umwine nga fintu cingacitika: calemoneka kwati alingile ukupanga ukupema kwa buwelewele. Asumine kabili lyene: "Lelo nomba cili kuli iwe - anjebele. Nangu ca kuti nalefwaya ukusumina mu mwaka nshacitile. Banyinakulu balinjikata: - Tamulingile ukusekesha Shikulu, ukufikapo umuku umo mu mwaka, nga te ifyo tamwalinga ukupoka umupokelele pantu na imwe kuti mwacita ulubembu na meno yenu -.

Ukulola ku Misa ya Mushilo 9, Umutundu kabili apo pene pa ng'anda. Nga fintu caba lyonse, banyinakulu pa mulandu wa fya fye baletutuma, ukukoola kwa mwenso kwaishile kuli wene. Ifimonwa ifishaishibikwe fyacitike: nga cakuti ubushiku bumo bwalingile ukukabilwa pa mulandu umo, tacali no kupongomoka, nga te ifyo Shikulu apooselwe ukufuma ku kanwa. Nga ca kuti pa mulandu wa kucula calicitike, abuulile icifutu ca jug, ukubutuka mu kati kabili calilangike amenshi na menshi na shuga. Pa Musambo wa Mushilo, twashele mu mushi nangu fye ubushiku ku kuya ku malyashi ya cungulo ayasungilwe na monk. Pa Cine,

inkuku yalipekanishiwe, umusambo wa mabisikiti mu misango yalekanalekana iyakwata amayanda ayakosa ayabikwa mu menshi na menshi na mu kati, ifya kufwala ifya poison. Mu kasuba ka kasuba aka cungulo, ukufunga kwatandalile amaceshi yonse ayasuma aya fya kulya fya ngano, lyene amabuula yatatu aya fya kulya fya ngano (ifyani fya ku numa ifyakwata umununkilo wa maka nga nshi) fyamina) ifyashininkishiwe bwino - ukuba bwino mu mwaka onse.

Mu kasuba ali no kubomba pa kuti aleke ukukalifya Yesu, nga ca kuti alepika inshindano, nga amwene umwine ukuti kwali ubusano bwa kucushisha umubili, na fimbi. Pa bushiku ubuli bonse nasangilwe pamo, nshapokele nangu fye ifipe, nga te ifyo Yesu alilile. Pa myaka ikumi limo na umo pa Mulungu pali Misa ya Mutende no Kubuuka. Abana bonse baletele inkuku ku kupokelela ipaalo lya kwa shimapopo kabilii yene balelya. Tapaba inshita nafikile pa kupoka uku kusekesha pantu nalikwete ukusunga insekete yandi ne ng'anda shibili ku lwendo lwa ku sukulu ulwali lwapekanishiwa pa Cibili pa numa ya Pasika. Nali no kucipeela kuli kasambilisha. Pa bushiku bwa ku Kabanga balinjishitile indeke ya pasta iya cine cine, iyacepa nga nshi iya kukanabomfyia indalama ishingi. Banyinakulu bali nga nshi pa kuti balemwentula insapato shakwe ne cipe ca pani icapangilwe pa mulilo. Nga ca kuti banyinakulu balishibe ukuti incito yalipwilile kabilii balilipile, ansuminishe: - ipusheni na nkashi nga ca kuti aletele indalama -.

Ine na wene twali no kumutemwa nga basha babili ukufika na lintu bamutamfishe kabilii bamupeele amaka ikumi kuli ine na basano kuli ine. I ndalama shandi tashali na maka ya kucibomfyia pantu shapangilwe ku banki ya nkumba. Ilyo fye natile kuli banyinakulu nalefwaya ukutambika icilonganino. Asumine pa mulandu wa kuti alisumine ukucimfyia. Icandi cali bufi. Mu cine cine, na kabilii naumfwile ukuti nalifulwa ifya kufwala nga twafilinganya ku banandi: bali ne fya kufwala fya kufwala, lelo tabatemenwe banyinakulu kabilii nalipatikishiwe ukuleta ifya kufwala fyonge. Bonse balefwala amasoketi ya mapindo ayabuuta, aya ciswa nelyo aya buluu, nali no kwikala ku masoketi yapangilwe ku muolife wakwe, uwakunkuma ku

---

mutengo uwacepa ukucila umbi. Nalibaletele pa muulu wa cifuba icasuminishiwa ku cifuba, lelo ubwafya bukalamba bwa kuti, ukwabula amakasa, bafikile pa nkonkoni. Nalipokele amasoketi ayapiipi pa muulu ne lubali. Nali kale uwalekeleshiwa kibili nali no kuipaatalako ku fya kufwala. Pa mulandu wa kuti naletontonkanya pa kushita amasoketi yabili ayasuma ayo nali no kufwala mu cungulo ilyo nshatala naingila mu kalasi. Pali bulya bushiku ituuka lyalishingulwikwe. Tacayangwike ukuya ku ng'anda ne ndalama pantu banyinakulu nga balisangile. Natontonkenye pa kubafisa mwi samba lya libwe mu nshila ya mpanga. Ubushiku cilaloka no kuba uwa pepala balisalanganine fyonse, nga fintu naishibe ulucelo lwakonkelepo ilyo naile ku kufipokelela.

Bapitile inshiku ikumi na isano kibili banyinakulu balinjipwishe nga ca kuti nalicimfishe. Takuli nangu nine nali uwa cine cine kibili nayaswike ee. Ilya ndalama tayaishilepo. Pa Cisano ica Mushilo, mu nshita ya kucincimusha mu kucindika ibumba lya Madonana, ukukumanya kasambilisha aipwishe ubulondoloshi bwakwe. Nafwile ku nsoni. Ca cine ukuti taishibe fyonse, e co nabuulile ifipe fibili ukufuma kuli banyinakulu mwi samba lya kumona kwakwe ukwabipisha. Pa sukulu lyonse naile mu kuitemenwa, lelo ne fyafumamo ifibi. Takuli uwamfwikishe kibili lyonse naletunkwa pa mulandu wa fyo bapingwilepo ukucita, e co bamayo bali abafuuka ukuti lyonse balesambilila. Nali fye bwino na mpuku, ukufika ku bushiku bumo banyina ba bwakolwe babwelele ukufuma mu musumba ne ng'anda ya bufumu kibili icinyama calipokele iciputulwa ku kuliisha. Ukusenda umuto uwashele ku bashilika kwamwikeye mu mpanga yaisuka. Kuli ine cali ca kuiseka sana.

Pa nshita ya kusamba naile ku kukwata inseke sha ngano ne barley ifyashele pa myaka ya ba mupepi, nafibikile mu cipe no kufitwala ku muputule wa pa nshi pa mumana wa Mrs. Lyena naletele fulaulo kuli Novara ku munyina wa kwa nyina uo, ku ncito, ku ncito, ukuba umufwi na bana bibili abanono, mu cungulo aile ku kupanga inkuni mu mpanga no kupilibula pa citofu ku kupekanya umukate kuli abo.

---

uwaletele fulaulo yakwe iya kusanga indalama shimo no kupaapaata panono ku bana.

Mu mweshi wa Cikumi ilyo ifipesha amano fyali ifya kulya ifya kulya naile pa fimenwa no kumoneka na kibili ifisabo ifisuma nga nshi ukupitila mu kufibika mu fipe fya nkunda ifyalepampamikwa ne cipe pa misampi. Ifimenwa fyaliputulwe no kushikwa ku kuuma mu kasuba pa canic. Pa numa ya nshiku shinono, batendeke ukuma. Ukukandwa mu fipe ifikulu fyali kale mu nshita ya cipupu. Mu nshita shawama, ba Maria, aba mupepi, ukupekanya ifipesha amano ifyauma. Ilingi line naleya ku kucisanga. Ali ni nyina wa bana abengi. Umo uwa bene, Carmelo, ali ni cikuko. Lyonse kibili lyene tacasangilwe na kibili. Nyina uwasakamikwa ali no kumufwaya kibili nali mupepi no kumutemwa nankwe.

Ilyo naile ku ciputulwa calenga 5, kasambilisha aipwishe ukusoka abafyashi abaletutwala ku cliama ku kumona filimu "Icikope icinono". Banyinakulu: "Iwe pakuti umone ifyo ifinkukuma tafyakaye". Umwanakashi wa kwa shimapopo uwa ku ntansi aliumfwile ukuti: "Ufwile ukumutumina, nshamumwene". Lyene bafumine kibili nali na maka ya kuya.

Icipe cafikile kuli nyina na ba keads. Nalilettele bambo pali bene ku sukulu. Yali ni nshita ya ku numa kibili ama kandulo na yo yali ayacepa. Nkashi ya kwa kasambilisha wandi asambilishe bane ilyo nali uwalenga isano. Aipwishe ba keads ku mukashana uwapiina ukucila ine uwalwele kibili nalishile bonse.

Mu 1945 batata balibwelele ku Dokomala. Namumwene na kibili mu April 1946 kibili nankwe ali ni bamayo abalelolela umwana.

Ukubomfyta mupepi ne nshiku ikumi isha nsansa na bafyashi bandi. Ilingi line naile ku kusanga bafyashi bakulu na banyinakulu, e co naleya pa kufwaya no kunwa amenso ayengi aya kwa nyinakulu uwabashitishe. Mu kupelako bamayo balefwaya ukuntwala nankwe mu Italy wa pa muulu, lelo banyinakulu lyonse aba bufi kibili abaitemenwa, alimushininkishe ukuti anshile nankwe. Naile ku

ciputulwa calenga 5, lyonse nga nafilwa ukupeelwa umubili wandi. Ilyashi lya kufyalwa kwa munyina umunono lyaishile mu nshiku. Bonse aba nsansa, lelo mubuulile pa nshita imo ine nalilile ne nsansa no bulanda. Napamo pa mulandu wa ici kasambilisha ancincishe nangu ca kuti takwata umulomo ku fya kupima. Mu mwaka uyu calo cabikile iciputulwa ca kucincimusha kibili mupepi na bonse abo nalebomba nabo baliipekanishishe ku fya kupima ifya kwishibilamo pa kuti bafikepo. Kuli ine takwali ifya kucita: banyinakulu bashininkishiwe ukuti fye ifipupu efyaile ku sukulu ilya musango yo. Na kuba, pa numa ya kuti icifulo ca kucitilamo ifya kusekesha capwa, lyene umo ali no kuya kuli Mesia ku ba mano. Abafyashi bandi bafwile ukutontonkanya pa kutuma indalama ku mabuuku, nga tabacitilepo indalama. Nalitwalilile ukulila pantu nalefwaya ukutwalilila ukusambilila. Lyene bampeele ishuko lya kulembesha mu nshita ya myaka ibili iya ncito, umusango wa sukulu lya pa kati nga nshi ilya pa kati ilyapita imyaka ibili. Abapiina baile kulya, mu milandu yonse nasumine. Ukupita no kubwelela ku numa, ulucelo na ku cungulo naile ku kusambilila. Isukulu lyalisanshiwe: abaume abengi ababipisha baleimika amaboko yabo kuli katungulula abasambilishe amano ya masamu, na kibili yasokolwele bwino bwino ku basambi ba ku Italy na ba ku France. Ku banakashi, imilimo ya pa ng'anda ne mimwene ya agraria ku baume balibimbilwemo. Mu cine cine, takwali icasambililwe. Ukunonka kwandi kwali bwino ukuba ne nsoni kibili ne cilaka cikalamba ica kusambilila.

Ilyo umwaka wa sukulu taulapwa, bakasambilisha balitupekanishishe ku kutamba ifya kusekesha. Nali no kumoneka kwati nafwala nga ca kutila nali uwa nsansa. Kwaliko kapokola wa kwa tata, amafiti ayapiipi yali ayabulile. Ilyo natile kuli banyinakulu abilishe ukuti: "Ulamulata ukubika Kaauzi". Tandilufishe amano yandi: Naile ku mukashi wa kwa Libezza kuli Liezza ku kulomba insapato sha mwana wakwe pa nkongole. E ico pa bushiku bwa kubwelulushanya nafwele nga ca kutila nalecita ifya kusekesha, pa kati ka kuboko kwa bantu abengi no kukanakwata amaka ya kwa banyinakulu, ifyo pa nshita fyalipo mu baumfwile.

Ku ca bulanda na iyo myaka ibili yalipitile kibili napwewishe isukulu umuyayaya ukutontonkanya ukuti nali uwabula ukwishesha nga fintu cali ukucila na pa ntanshi.

Icipandwa - Vassia anlekelela.

(Ubushiku bwa ntanda)

Nali ne myaka ikumi na ibili ilyo mu August bamayo baishile ku kunmona na batata kibili munyina umunono namwene pa muku wa kubalilapo. Ukumona icinso cakwe icinono kwalengele ukuti mbe uwa nsansa kibili naibukisha ubushiku bwa musango yo nga umo uwawama nga nshi mu bumi bwandi. Abafyashi bandi balipingwilepo ukuntwala na bo pa kuti nbwelele ku sukulu, lelo banyinakulu pa muku walenga ikumi na bibili balibafumishe ukufuma ku cishinka: kuti antumina ukuba umupiina ne subilo lya kusambilila bwino. Kibili eico calicitike, ukulwisha ukufwaya kwandi. Abafyashi bandi bafumineko kibili nashele mu Cikope nga cipumbu. Ukutula ilya nshita nshakwete umutende kibili lyonse nalelila mu nkama. Banyinakulu batile icandi mu cine cine tacali no kuntemwa nga bene, uwankulishe nga mwana mwanakashi (umwana mwanakashi mu cine cine nga apitishe ubulanda bwandi bwine). Ubushiku bumo bwafumine ku bacingilila basuma sana mu calo, uko bamayo na bo basambilile, ukunjipusha nga ca kuti anpeele. Umushimbe ayaswike ukuti ali na banakashi kale 8 kibili taali na maka ya kucilikila impendwa. Ubushiku bwakonkelepo pa numa ya kuti nyinakulu aletele amani yakwe ku kumushininkisha kibili ifyo asosele kuli wene: - Napitulukamo mu mweshi umo, umo uwa basambi napamo ukufuma ku Turen kibili icifulo ca kwa nkashi yenu atwalilila ukwabula ukulipila -. Ukusuminishiwa, pa numa ya mweshi banyinakulu

bantumine ku cilye. Umukashana, uushacilile pa mita na hafu mu butali, anpokelele: - Cisuma, nkamutwala pantu muli aba bulanda, natontonkanya ukuti mulefwaya ukwiza kuli ine, ukucila ukuba mu mpanga na banyinakulu - Tali no kulufyanya ukutontonkanya ifyo. Ubushiku bwakonkelepo pa 8 nailondolwelele. "Iciputulwa ca nshita catendeka ukupapa," atile - lyena kuti watamfyा pansi - . Ilyashi lyatendeke ukunnuka. Natendeke ukusangulula pantu nali uwafikapo. Nali umunono mu cifulo, nali ne myaka ikumi na ibili, lelo nalangishe cinekonsekonse.

Tanaishibe ifya kusamba pansi: mu mpanga yali ni mabwe kibili mu mushi, umo mwali amatile, banyinakulu tabacisambapo pa kuti tabafilya. Naesha ukucita fyonsé ifyo ningacita, lelo umubomfi wa pa ng'anda alimpeeble impunda pantu nshasambile bwino. Pa 9 bafikile ababomfi no kutendeka ukubika amano ku mulandu upya (umwana). Bonse balenjikata no mupashi wa luse. Naumfwile amashiwi yabo kibili nawile ukufuma ku makumbi ukwabula ukwishiha ifintu fyacindama ifya mweo. Lyonse pali ino nshita balimpeeble incito ishinono nga kalemba wa fya kufwala, ifintu ifyo nshacitile mu nsansa, lyonse fyaleumfwa ububi pa kukanakwata amaka ya kusambilila. Paali ulubali lwawama ulwa bushiku: pa nshita ya kasuba, ukukanabwelela ku mpanga nalyele mu mutelelwe pa ng'anda, nasalanganine pa cipuna pa tebulo, nalikwete igalasi, ibotololo lya menshi ne ca kulya. Mu kucefyako, ukulya iciputulwa ca mukate icakosa ne cheese naesha ukunkila ukubika tebulo nga bantu bonse aba fye. Pa numa ya ca kulya ca kasuba naile ku mupalamano uwali ne myaka 9 ukucila pali ine kibili ali ni kafundisha. Aafwile ukufungulula amenso yandi pa ntanshi ya busha bwandi. Nyina aikele nankwe, nkashi uwakwata amakasa ya nkalamo ne fyuma fimbii.

Inshita shimo balenjita ukuti nkuate ipuleti lya supu. Umusambi anjebele ukuti nmukwafwe ukupanga ifya kufwala fya kufwala ifya kufwala ku mwana. Ilyo fye nakwata amafya ya bulanda kibili nafumineko incito mu kati. Inshita imbi nabuulile ish iya mupepo no kuisansabika pa nshi ya matalanti. Batile: "Ni bani ba Geve? Citilushi umweshi wa Morbo na "? Mu kupelako balinjishibe no kunlekelela.

Inshita shimo naile ukufuma ku sista wa mwana wa nkumbabulili uwa ku Amernia ku kutamba ne bana ba nkumbabulili. Nalibafumisheko panono pantu baleikala inshiku shabo mu kuteyanya. Balya ne tebulo lyonse bwino, lyene baleimba kibili mu kupelako pa nshita shashintililwapo baleipeelesha ku kuipeelesha kwa kwa Lesa ukupepa. Natontonkenye: - ishuko, tabakwete abafyashi kibili nangu cibe fyo balaikala bwino na ba sista, ilyo ndi na bafyashi lelo napatikishiwe ukwikala na ifi fibanda fya banyina -. Nga takuli ukwishiba kwabo, pa cuti betamfiwa ukukonkapo ukubombomana, lyonse naile ku kusanga banyinakulu abaikala mu mushi. Namwipwishe indalama sha kutuma kalata ku Geniri, ukulomba ukuntwala na bo.

Mu mweshi wa Cishibilo ca mwaka umo umo bantwala ku Cilumba ca Stent icacitike pa Cishibilo ca Pianno. Mu cifulo ici bafyashi ba kwa bafyashi ba kwa nyina babikile umukaka umo bapekanya umunani wa nama ne soseji iyafushiwa iyashitishe pamo ne gilasi iisuma iya mwangashi. Kuli ine cali ni shuko lya kuba pamo na balupwa ba kwa bafyashi, ukuipakisha umunani wa nama bwino no kunwa ukumwentula kwa mabala, ukumona ififulo fya kushitilamo ifya kufwala ifya kufwala ifya kufwala, ifipe fya kufwala, ifipe fya kufwala, ifya bune ne fya kufwala.

Ubushiku bwakonkelepo twacili tuleya kuli Badia Vecha ku kusefyka kwa kwa Ster'u, ubukulu, ibumba ilinono kibili pa numa bacili mu cifulo ca bafyashi abapeele ine abampeeple umukaka, umukate no kumona, ici icabikwapo ne cipe icashingulwikwa ne. bola pa kati.

Inshita imo ilyo Krisimasi twaile ku Mesia pa nshiku 3. Twaleele ukufuma kuli lupwa. Aali uwa nsansa panono kuli ine: aebele batata abaibile amayanda ukufuma ku mupaka ukufuma ku cifulo ca kushitishamo. Nalisambilile ku fya kulya ifya ng'anda ifyo tafyaabilwe. Na mwana mwanakashi akasuba twaile ku mwaume umusuma uwakuulile ifibumbwa. Banyinakulu ba kushininkisha mu kuitemenwa bampeeple indalama shimo isha kufishita. Pa tebulo lyapangwa mu Carstria nali na

maka ya kukuula icifulo ca kufyalilwamo. Pa mulandu wa kuti kwali imisambo ya kupaapaata no buta bwa cotton napanga ulupungu. Mu cungulo nalitemenwe umupashi wa mipeto ibili iyapangwa ne fipe fya shalnut ifyasainilwe mu mafuta kabilo iciputulwa ca nsonsela mupepi no Mwana Yesu. Nangu fye ni nkashi Michale alitemenwe ici cishinka kabilo alefwaya ukunpeela icilambu: "Noaria, asunkile ifipimo fibili ifya ku India", kabilo banyinakulu baile ku kubatwala mwi samba lya busanshi bwabo uko basungilwe.

Ilyo nalekele ukulala mu Novara eka, mu nshita ya Krisimasi iya Krisimasi naile na Mupalamano wandi uwa mupepi na Anatoni wa mupepi ku mulimo uwacitilwe pa 5 akasuba mu Cikolwe ca Annaninia. Pa nshi ya calici umukonshi wa sarikoni apeele ifipuna fya kulipilwa. Twalibapokele ukufuma ku ng'anda. Pa kubwelelamo twatandalile Carliana, umubomfi wa kwa injiniya uwa injiniya, pa mulimo kale ulucelo mu nshita ya ku ntanshi. Pa nshita ilya ali no kuya kale ku kusenda amenshi ku cishima ca Sanscos ica Sancoss ne ca bune icikulu, ku kuzusha itangi lya mbao. Yatile: "CeÉsi, lindilila pano, ndeya ku kumona nga cakuti abaume baletungulula amabisikiti yamo ubushiku bwa ndakai, kanshi cita icakulya ca kasuba". Mupepi na kabilo tabwelele ku numa. Naitemenwe ukuti Abena Abenama pa kuti akwele no kufimba pa cipe ca ku nse. Ilyo Carliana tasangile na cimbi ica kulya naile ku muputule wa kwipikilamo ku kutwalako umukate uwakosa ne gilasi lya menshi ukufuma ku "cibumba". Ukufika pa 8 twaimishe ku kucita amasentimita ya buci, lyene twatile ukulungama: Naile ku cifulo ca kucemenapo, Abena Abena pa ng'anda yakwe ku kwafwa nyina fye eka umwanakashi na bamunyina 8.

Mu Novara eka naumfwile umusumba. Ilyo naile ku kusanga Batatakulu nafushishe gilasi kabilo alimpee "ku Sna" (umuntontonkanya). Naile ku kushita ifya kufwala fya kufwala. Na kabilo nalishitile icisungusho ku kucifumyapo ilyo naumfwile ukuti nali no kukumanya banyinakulu. Nabomfeshe umubili nga umuunga wa ku cinso. Aas: ubushiku bummo namushile pa cinso cakwe no kupwisha amafya yandi, ukubutuka no kutuka. "Ni kwi mwasangile indalamsha cilya

cilubo?". Kibili ine: "Bushe taumwene ukuti ni fulaulo?". Pali ilya nshita, abekala mupalamano balifumine ku cifulo cimbi. Ubushiku bumo balinjitiile ukuti ndeya ku musebo. "Nshikwete indalama..." Natile. Babapelesha. Mu nshita ya cungulo balapita mu bwato bwa kusendela pa kuti balesekelela mu kutamba: insoka pa nshita ya ku nse, abana pa mfwalasi, insofu, ifipe, ifintu tafyamonwapo. Ku ca bulanda nali no kuba ne myaka 8.

Pa numa ya nshiku shinono, ilyo naile ku Carstria, mu Sanvatoor Salva nakumanyapo nyina wa mwi sukulu ne cipe icaiswilemo ifya kulya ifyashitilwe ku balimi. Anjipwishe nga kuti nabwelela ku mushi (pa mulandu wa mimwene ya nshita ilya ale-esha ukuya ku cifulo ca kusebelelamo ne cipe!). Nasumine, ukutontonkanya pa kulonganika indalama shimo ne cishinka. Ku ca bulanda, alilwishe ku ng'anda yakwe, ankalipa nga nshi na mapelu yane aya ku America. Tandelufya amano yandi. Nalipokele lara ukupitila mu kushitisha icifulo ku mwanakashi uwatemwa. Nakuulile ama pinichi ya makatoni ayawkata amakasa kibili amaboko yasuntinkanishiwe ku lubali lwa ku nse. Abana bamo balishitile pa masenti ayanono. Icitontonkanyo cimbi: amagalasi ya kasuba ku bana abapiina. Nalefwaya ama kandulo ya misango yalekanalekana aya maswiti pa ntanshi ya mipeto. Na pepala lya shuga naputule umuputule kibili nali no kubwesha amasenti yambi. Pa numa ya myeshi ibili nafikile pa kubwelela ku numa 8.

Umwankashi umukalamba nangu ca kuti ali ne myaka ya bukulu, ubulwele bwa ku nsengo ne hernia ukuti aletele ukufuma pa myaka isano, aesha ukuipoosa mu mpanga, apo umwana wakwe umwanakashi mupepi no kuya ku kumutandalila. Imyeshi ibili mu nshita ya cimuti yali bwino ilyo umwana mwanakashi -nanchna ukufuma kuli Mesinina afikile: asambile umununkilo wa ng'anda kibili uwakunkuma ku ng'anda ku kuisangulula ukufuma kuli fyonse ifyalonganene mu mwaka.

Ilyo twakumanyana na co anjebele: - banyinakulu bali aba nsoni, te kuti ucite umukote umupiina uwacula mu cifulo ca bufumu -. Mu cungulo naile ku kubilisha, lelo banyinakulu basuulile nkashi -nanyo: - ni musumba, kuti watontonkanya umwine ifyo alefwaya -. Kibili nayaswike ukuti: "Ali bwino, namwene ukusangulula uko acita: alisambile na asidi wa asidi kibili abweleele ukumwentula". Pali iyi nshita calimpeele ukubepa pa mulandu wa ifi fintu tacalingile ukulanda kibili nali uwa nsansa.

Ubushiku bumo umukalamba wa bashilika ampeeble indalamu kibili nalishitile icitabo ca nyimbo ico abakashana ba mu cilonganino calelanda. Pa nshita imo nakwanishe ukucifisa, lelo ubushiku bumo nshakwete inshita kibili banyinakulu - baishibe bali no kupaapaata: - Nangu fye ni iyi inkumba shabipa, nomba uli no kuba uwacimfyia -. Pa mashiwi ayo namupokele mu meno ilyo ashilacicita. Mu cinsa ca busangu bwandi tatumwene na kibili, afumishe umushipa wa panti no kutendeka ukunsansa nga nshi. Nali mupepi ne myaka ikumi na itatu kibili e nshita fye imo iyo asosele kuli mukashi wakwe: - Nalishibe ukuti umwanakashi wa pa muulu atendekela, alekonkana no mwana wa kwa munyina ku calo no kumutuma ku bafyashi bakwe -. Pali ilya nshita naumfwile uwa nsansa, na kibili nalilubile ubukali bwa fipe ifyo napokele, lyene naile ku kwikala pa mpanga ya kulumbanya. Icifungo catendeke ukucepa, natontonkenye, ilyo ifimonwa fya bushiku fyafumine mu misampi ya miti kibili umwela wa cipupu uwacepa wabwelele ku mumana.

Nashintilila pa cakulya no kulaala ukumona amakumbi. Nalotele ifingi, iciloto ca filoto fya misango misango. Ukuftuta kwa lubuuto ukwayanguka kwalengele icinso candi. Nafungulwile amenso yandi kibili mu kusungusha icifulo ico napata lyonse kibili naishibe pa muku wa kubalilapo no kupapa ukwaleumfwika fye ku lubuuto lwa ntanda. Nalilekele ine wine ukuya kuli ici cifulo ca kuleka, nalotele na kibili. Insansa nga menshi ya kusungusha yaingile mu cishima mu bumuntu bwandi ubunono. Tali umwaice uwasuma. Amakasa yandi yali ayakunkuma, pantu yaleenda pa fipimo fya mu kasuba, lelo umubili wandi onse, kibili nangu fye ni mweo,

nomba fyabomfiwe ku kucenjesha fyonse ifyo fingamoneka bwino kibili ifyakunkuma. Lelo nasumina ukuti uku kusendama kwacepa ukwa bulya bushiku kwali ukwa kupapusha kibili nshacisanga na kibili. Napamo e co ncili ndeibukisha. Mu kupumikisha ukuboko kwaibikile pa cifuba candi, ukutambisha Antania afikile kibili mu nshila yakwe umwine, mu kupumikisha ansansa: "Lekeni tuye ku ng'anda. Ilyo twafikile kulya, ukamutomona kuli tata kibili ulemweba - Vossia anlekelela. -" Kibili e fyo cali.

Ubushiku bulya nabwelele ku numa bonse, ubushiku nshalekwata amaka ya kulaala kibili naleikala ama-awala mu kulolela ubushiku. Nga ca cuti naile mu tulo twandi ukwabula ukuishiba, mu kupumikisha apilibwile nga pa mulandu wa kwita nelyo pa lwa kukumanya kwa kwishiba, ukwalefwaya kuli ine ukwa kutinya kibili ukwa bulanda kibili takwampee umuti. Napitile inshita yonse iyashala na meno ayaisuka yalelolesha pa fibanda ifyo icififi ca bushiku caletele pa fibumba kibili, ukwabula ukuba na maka ya kucita icili conse, nalilile no kulila. Lelo tacali ukulila kwa bulanda, cali cintu cimbi ico nshakwete amaka ya kwishiba. Ubushiku bwakonkelepo nshaile ku cipimo ca cuti umubili wandi walemoneka kwati ni pepala lya calo, nga nshi lyali ne filonda. Nabwelele fye pa numa ya mulungu umo ilyo ifishibilo fyatendeke ukumoneka bwino.

Icilangililo ca Cipandwa - Eiia

Pa Mulungu akasuba naile ku ng'anda ya bana ba nkumbabulili na cibusa umo: sista alondolwele Imbila Nsuma mu musango usuma ne fya kusekesha fimo ifyalinga. Fintu cali ica nsansa ukubomfya iyo nshita mu nsansa. Ubushiku bumo atwebele ukuti bishopu wa kwa Mesini ali no kufika mu October ku kushininkisha.

- Citani ukuboko kwenu uulefwaya ici cipe eico ndecilandu ku Mubomfi wa Citungu ca Kicingilila Umulandu wa Muputule.- nshaishiba ifya kucita mu nsoni nabuulile ukuboko kwandi. Pa numa ya nshiku ishinono natile kuli Zizo. Aali uwa nsoni: wali no kufwaya nyina wa kwa nyina. Umwana mwanakashi uwa pa positi, Minani Rina, kasambilisha umulumendo. Bushe kuti twamwipusha shani? Ubushiku bwakonkelepo twaile ku ng'anda yakwe kibili asumine. Pa 9 October, 1948 mu nshita ya cungulo naile na balupwa lwandi ku Calici lya Materi ukusumina. Ubushiku bwakonkelepo naile ku ng'anda ya kwa nyina wa kwa nyina mu cungulo, icalengele ukuti mbe ne cimuti icaluma ne mitima. Natendeke ukusekelela. Pa 11 twaile ku calici. Icipupu cafikile no kutendeka ukusefyा Misa ya Mushilo. Mu nshita ya pa kati twailungamika mu muputule wa pa kati kibili umo umo atushininkishe. Pa numa ya bumba, banyinakulu tabapeele nangu ni kofi wa kwa nyina wa kwa nyina. Bacipokele fye pa kumuita fye "uwa mano".

Naibukisha ukuti ngo mwana ilyo twabwelele ukufuma ku Carstralia ilyo tatulafika mu mushi mwali icipe icaipeeleshe kuli Kapususha. Ici cipumbu caimishe

panono no kutila banyina, banyina ba oh...". Natontonkenye ukuti ni pepo. Ilyo nakuliile naumfwikishe ukuti mu cifulo ca fyo aitile nyina uwafwa, ukuba icifulo ca kufimbilamo ifyasangwa pa muulu fye wa cipuna. Tapaba inshita natandalile icifulo ca kufimbilamo pantu Zizì taile ku kusefya kwa ba mushilo. Nalishibe ukuti pali ilya nshita abantu balishitile amaluwa ukufuma kuli Missia ya ku Miss mu cifulo iciitwa "Icilangililo" kibili mupepi no kuba mu cifulo ca kushitishishamo baile ku kupepa inshinshi ya batemwikwa babo. Ilyo fye napingwilepo ukubomfyat Zizì: "Cinshi tatuleya ku kutandalila icikope ca kwa nyina na co?".

Ayaswike ukuti ali no bulanda. - Tacili icabula umulimo ukuita "banyina - banyina" nga taulefwaya ukubaleta nangu fye ni luba. - Kuli aya mashiwi mupepi no kusendama. Twaile ku Fussensika ku kushita inshila sha bashimapepo bamo. Pa bushiku bwa basantu naile ku kwita batatakulu aba kutulenga ukuba pamo ne cibumba ca "Banyina", kuli ine nyinakulu wa pinki. Ico cipimushi cali no kumupanga cipyap cipyap nomba line pantu mu nshita ya nkondo ilyo bomba fye umo awile ku cilindi ca kufimbilamo alicionawile.

Nangu ca kutila nalicilumba nga nshi ukucimfyat inkondo imbi, amatontonkanyo yandi yaile ku bafyashi bandi akasuba no bushiku. Naesha ukuipumfyanya ilyo nali mu cifulo ca kupiminamo. Natendeke ukupoka ukununkila kwa kusonta: Nalipekanya ama-ovcis ku mishipa, ndepuma pa cimuti ca makala. Ilyo icuma cali icakosa, abakashana abakulu baletambalika ifiputulwa ku kupakisha ifya kufwala. Pa kuti cibe icayanguka cabomfiwe ku kubika mu mupeto wa basambi ba ku ng'anda pa kati ka bitekie babili. Naile ku kubashita kuli shikulu wandi uwashitishe ifya kupangapanga ifya mpunda. Bali amadoti ayo nalikwete ukupapa ne nsouf. Inshita shimo na kibili ndapapa iminwe yandi... Pali ino nshita baMayo Orlolo batwaliile ukulipilwa amasambililo ya kucefyako aya banakashi abakote. Nali no kwikala ukutali lelo naletemwa ukutwi kwandi pa kuti njishibe fimo ukufuma ku masambililo. Ilyo batambi balandile ukuti tukaya ku Fetani ku kusanga "umukalamba" na "ukumoneka", abo ilyo baishile kuli Novara ku makomishini

ayacindama ayalaale na ifwe. Nga ca kuti Insambu shaipwishe Zizous "Bushe uli ne myaka inga?" Kibili zzì: - nkakwata amaka ya kumona amenso, sisni nalistibe - (Nalufya ukumona, nshiibukisha).

Pa mulandu wa kuti Surikulu naile ku kushita iciputulwa ca nsalu ya katapakatapa, ku kwesha amaka yandi napakile pa siketi. Ubushiku bwa kufumina ku Fetani bwaishile (ama-awala yabili aya kwenda). Twaliimine pa 4. Nalefwaya ukupapa Zizot ukubika siketi yandi. Cali icapalamisha nga nshi ica kuti nalifililwe ukupita. Ilyo bamwene ukubumbwa kwandi batendeke ukulanda: - Twalikuliile kabilo nomba apo catendeke ukuba umukalamba e cicita icipupu. Cilenga twaumfwa insoni. Kibili napingwile ukuti: "Uku kukanafwaya, nga mulefwaya ukuti kuli ifyo, nga te ifyo, na imwe mukamupeela!" Lelo mu mutima wandi natontonkenye "ifyo naleenda na siketi iyacepa nga nshi...". Lelo, twafikile uko muleya. Ici calo caipwishe uko nacitile siketi iisuma nga nshi. - Inkolo ya Cikope - (acitile) Zizoì ayaswike. - Lyena ilyo tulingile ukusonta icintu cimo ico twaisa kuli wene -. Ukuitutumusha...

Inshita shimo mu mushi namwene ifintu ifyancushishe. Emilia ali uwafiita, napamo uwabula ing'anda. Mupepi na cila bushiku alepita mu musebo uko naleikala. Nga ca kuti asangile umuntu umo, aletele ukuboko kwakwe ku kanwa. Inshita shimo abantu bamupeeble iciputulwa ca mukate, lelo kwali abo abashakwata ifipe fya kusekelamo balepeela ifya kulya fyakwe ifya cheese kabilo lyene bafishe ukumona ifyo bacitile: umwanakashi umupiina aikele pa nshita ya mwinshi no kuuma umutwe wakwe ku lubansa. Ubushiku bumo ukuya ku cifulo ca kushitilamo ku kutwala waya naumfwile ishiwi lya maka ilya kwa Antooo, umuntu uwa mpofu. Ukufuma pa nkonkoni, iyasangwa pa muulu wa calo, abilishe ukuti amasashi yalifikile. Pa mulandu wa lishiwi ubunono ubwa kwa shikulu wa kwa shikulu uwatungulwile naile kuli kacema wa nswi ku kushita bashing'anga babili. Pa nshita ya cungulo pali icitofu ne cipe, naipile amasaka no kufibika mu cipe ca suka. Ilyo namwene Enlia alebomfyia, nalimupeeble. Abaloleshe no kupapa kabilo alandile pa

kumwentula pa kuntasha. Namumwene aikele pa cipimo ca lyonse, tafukatile umutwe wakwe ku lubansa, lelo aletele iminwe yakwe iya kukaana ku kanwa kakwe. Pali bulya bushiku nshalya: Nali no kusangulula icitofu ukufuma ku fishima fyashala pa kuti nshalenge ukuti ifintu fyandi fiumfwike bwino.

Pa mulandu wa iyo nshila, Agelala no mwana wakwe Nano apitile mu kasuba, umuntu uwalema uwaleenda lelo uwalandile ku fishibilo. Baile ne cipe ku kutwala umuto pa ng'anda ya nkumbabulili. Ubushiku bumo Nino ali eka ne cipe cakwe, abana baume babili baleikala pa ng'anda yandi no kubutuka. Taali na maka ya kukoka pa cipe cakwe. Ali ukwabula ifya kufwala fya mukati. Naile ku kumufimba. Cali ni nshita ya kubalilapo namwene umuntu uwa nkumbabulili. Mu ca kuti nga ca kuti banyinakulu baliishibe, nga cali ica kupapa.

Muli cimo ica makalata ayengi ayatumiiinwe ku bafyashi bandi nasokolwele ukufwaya kwa nshita ya ku minwe. Ukuishiba ukuti baMrstina balifumine ku Dokombala, naile ku kumumona. Ilyo fye amwene ine ankumbatile no kunpeela icipi icatuminwe kuli ine. Nalicifungulwile kibili nalicipapa ukuti nasangile icifuba ca mpaanga ica brown icakwata ama curls nga nshi nga umunwe, insalu iyaumfwika ne cibokoshi icakwata inshita. Nalipokele ne nsansa ilyo umwanakashi aleupanga pa kuboko kwandi. Anjebele gilasi lya menshi pa kuti abwelele ku ng'anda. Ubushiku bwakonkelepo ilyo banyinakulu baishile kuli Novara batile nga nafwala ilya bond iyo bantwala ku buwelewele: takwali nangu umo mu calo uwakwata icintu ca musango yo. Nacibikile nangu cibe fyo no kuitutumusha. Nakokele umukono wandi ku numa ku kulanga inshita kuli bonse. Ilingi line nalemupeela ulupi, e co mu nshita fye iinono aliputukile. Ukuya ku Castralia nakumanya umuntu umo umukalamba uwaleipusha. Pa kuti nshacite ukumfwa kwabipa naloleshe pa nshita ya nomba iyaonaika kibili natile nalilubile ukucibika. - twatasha. Bampokele no kutwalilila ulwendo.

Ukulingana ne fibusa fyandi nali umunono kibili uwacepa, bonse bali "abakulilwe". Mu kalata nyina aipwishe Zizi nga nali "uwakulishiwa" nga nkashi yandi uwa pinki. Lelo ukulanda pali ifi fintu cali ica kukaanya. Tasuulile ukuti nalishibe fyonse pa lwa bumi. Icikopo nga fintu lyonse natile kuli wene "Ine nshili 'mwanakashi' pantu ndi uwafilwa". Kibili wene: - Cinshi mulelanda? Lyonse twalemusunga. Ubushiku bummo akasuba nalelala mu Carstralia kibili naumfwile ububi. Nalipooseleko ukutonta. Ukutontonkanya ukuti kwali e mpela napepele, ukulila no kufuma mu mfifi ku kupanga amatonshi ayanono aya pee. Kibili bene: "Nga wabuuka na kibili, twalani pali iwe!". Napamo Umutande wa Mandina ancingilile. Nabwelele ku cipuna mu mpanga no kulaala. Ubushiku bwakonkelepo pa kwesha kwa mu Novara, Assnon ya Miss yanmwene ukucila lyonse. Ilyo umubomfi wa pa ng'anda alebatwala nga kofi wa cila bushiku no mukaka ne fiputulwa fya matoshi, na kibili alimpee.

Icipandwa calenga cinekonsekonse - Ukubutuka kwa kumina.

Ukubomfy a inshita iikalamba mu Novara ubumi bwandi bwalemoneka kuli ine bwalyalwike: napamo pa mulandu wa cuti naile ku kusanga Suri shikulu na wene nalelanda mu kusekelela ukwabula ukufulungana ku cungulo conse. Anjebele amalyashi ayengi aya mweo wakwe ne fyo ukubapo kwakwe kwalyafya kale. Ukulundapo, ukwikala mu Novara nalikwete ishuko lya kuya ku fya kucitika fyacindama ifyacitike mu calo. Pa mulu wa fyonse, imilimo ikalamba iya mapepo, imipepele, amabatiri, ukushininkisha, lelo ukucila pa cintu cimbi ica kusefya kwa bwinga, ukunsansamusha. Lyena icupo calesefya akasuba, mupepi na Lyonse naile ku kufwailisha na balupwa lwabo mu calici lya kwa Sanila.

Ubushiku bumo akasuba namwene umukashi wa bwananyina mu fya kufwala fya buuta ifyalekonkana na wishi. Kadada nga snow, calemoneka kwati ni cipope, e co cali icawama! Yali ni Carmelina uwaupile Felip. Naishibishe fyonse kabilo nalotele amenso ayaisuka: "Nani uwaishiba, ubushiku bumo cuti ankumya na kibili...".

Mu nshiku shilya nalikwete ukumfwa kwa kusungusha, kwali icintu cipy a kabilo ica kupapa mu muulu, nali ne fya kulanshanya. Nali uwa nsansa kabilo nalelolela

icintu ica kupapusha ukucitika. Kibili mu cine cine uku kusefya takwacefishé. Mupepi no bushiku, ilingi line umuntu apitile. Ubushiku bumo mu mweshi wa June ndaumfwa ishiwi lyakwe ilya busaka: "Imfula, kuli amakalata". Nalipokele kalata, nafumineko... Dokomala! Mayo alembélé kuli nkashi yakwe.

Nacifiita mu kupumikisha ukufika fye na lintu cali mupepi no kucifikatila kibili nacibelengele, kwali imbila iyo nalelolela mu bumi bwa mweo onse: mupepi na 12 Septe bamayo bali no kwisa ku Sciyy ukuntwala ku kuntwala ku kapinda ka ku kuso! Pali ino nshita nali mwanakashi umunono, inshita ya ku ntanshi yalintemenwe kibili yali no kunsanga incito. Ukuishiba ifyo nkashi yandi kuti akwete, ku kucenjela afishe kalata mu nshi ya cipe icali no muli bembwa wa fipupu: nga ca kuti aziki alibelengele bwino bwino... inshita shimo Machillo wa kwa nyina Michallo ilyo tacitile. ukubomba mu fipe fya mu ng'anda fyaishile ku cifulo ca kushitishamo mu Novara. Inshita shimo aishile pamo na Zizi no mwenso atile: "Ni nshita imo iyo bamayo tabalemba, icintu cimo kuti camucitikila...". Lelo, nalitiinine ukuti kalata umbi aishile ne fishinka fimo. Na kuba, ubushiku bumo umo afikilepo, lelo icawama ca kuti ukwabula ukulungama ku lwendo lwa ku Sicily. Inshita ya cimuti kuli ine yafumineko panono panono, nshakwete amaka ya kulindilila ukuti umutebeto alelolela ukupwa. Umulimo wanjafwile ukukanatontonkanya no kupita mu nshita iyansansamwishe ukufuma ku kufika kwa kwa mayo. Pa lwa kusefya kwa Kusumina mu August abantu bonse balefwaya ukulanga ubusuma bwabo kibili mu cipimo ca kupiminapo lyonse kwali ifingi ifya kucita, ukucila pa lyonse: abanakashi abengi balefwaya ukulanga ica kufwala cipywa. Ukuseka 13 kwalipeelwe ku babomfi aba kuti basonta ifya kufwala fyabo.

Nalipeele Zizi ukushita insalu pa kuti ibe pamo na balupwa. Asumine kibili asalilepo insalu iyabipa -insalu iyakwata ifikope fya buluu. Ukupeelwa kwa cipimo ca kupima kuli ine no kutumikila umubomfi umukote ku kunjafwa ukusonta. Pa bushiku bwa kusefya nali ne ca kufwala cipywa nga bonse.

Kwaliko na fimbi ifyaishibikwe ifyafumine ku Fetan. Umo uwa bene alimwene sikeri yandi iyaishibikwa iyacepako. Aletele iciputulwa ca nsalu no kulomba Zizi: "Umunyina wenu afwile ukunpaala ica kufwala, cili bwino nga nshi!". Nalipokele ifipimo. Nali mu muntontonkanya umusango uo Assnanota Asnauna aali no kupakwa kuli kasitoma. Nalipushe inshita ya kuciputula no kwesha. "Cisuma, insalu yali iyafina panono, iyalinga ku nshita ya cipuupu. Nkaisa mupepi na 20 Septoni."

Pali ilya nshita Carmelana, umukashana wa kufwailisha, atile ifibusa fyakwe fyonde ku bwinga bwakwe, ukusefya ubushiku bumo ubwa Spater ubushiku mu calici lyamatrix. Pa mulandu wa kusuminisha kwa Zizo naile ku kusefya. Pa bensi pali na kabilo umwanakashi ukufuma kuli Dozema uwabilishe ukufumina kuli ine: "Cangalo, muli ne nshiku shapendelwe mu Novara. Mayo wenu mu kwangufyanya akaisa ukumutwala".

Pa numa ya kusekesha kwa bakankaala naile ku ng'anda ne nsansa. Inshiku shapitile kabilo ukusefya kwa Tindiri ukwa 8 Septot kwafikile, muli ulya mwaka ulwendo ulutali nga nshi ulwalepupuka mu Fraurara talemoneka kuli ine nga nshi kabilo ulwabula ukupwa nga fintu cali pa muku wa kubalilapo, calemoneka kuli ine ukubutuka. Ukubwelela ku Asistria naishibe Zizi ukuti nali no kulesha inshiku shinono ne ca kuipokolwela icapangilwe ukuti ica kufwailako cashele icaisala ukufika pa bushiku bwalenga 12. Mu cungulo umutima wandi walitendeke ukubutuka. Twalonganike ifipe fimo ifya kutwala ku mupalamano kabilo twaile ku Novara. Mu nshila ya ku nse namwene ukufuma ku mpela kuli bamayo abafumine mu nshila ya ng'anda. Nakumanyana na bo no kucikumbatila na maka yonse ayo nalikwete mu maboko yandi ayanono. Zizfi atendeke ukubilikisha "Cinshi mwaishile mu kupumikisha? Bushe muletontonkanya ukuti mwamufumyapo Inkonto?". "Ee - nyina ayaswike - mu nshiku shitatu tulafuma". "Tekuti cibe, afwile ukupekanya ica kufwala ku mwanakashi uwatemwa." Cali cimbi ica kuipokololako ica kwikala. Alepunda lyonse. Nali uwafilwa ukufikapo nali no kufika ku mulu no

munwe. Ukuiseka fye kwandi nga takwali na kibili ukwafikapo ukuya no kusanga Tarkulu.

Pa bushiku bwalenga 14 twalyaile. Zizon afungulwile umulomo wakwe pa mulandu fye wa kutukana kuli kamulum wandi: "Ukushipa uko mwacipoka, tamwakwata umutima, ukunlenga ukucula sana, nshamonana na nkashi". Namwene Michallo ne minsoshi pa muku wa kubalilapo. Panshi yakwe iya bukali kibili iya muyayaya nga filya fine inkuni ilemoneka kwati amatontonkanyo ayanono aya buntunse yalitwalilile ukubikwa mu cifungo. Mu cifulo ca ico nali no kuba uwatonta nga amabwe kibili nshailepo nangu panono.

Ubushiku nshashingulwike amenso, amakana ya matontonkanyo yalelanshanya mu muntontonkanya kibili nshakwete amaka ya kulolela ukuti akasuba kaleenda. Nyina alipeele taxi ukufuma ku mwaume umusuma uwapeelwe ishina lya kuti "Kauzi, na nkumbabulili" (aba mu mbushi). Pa kasuba twabuuka, ukukumya kwa kulekelesha -ukufika ku cipe ca makatoni no kuposha kuli banyinakulu. Pa nshita ya kufuma, banyinakulu bafumine mu muputule wakwe mu menso, ne nkanda iyakunkuma, kibili aliipoosele pa makasa ya kwa mayo, ukupapaata: "Lelo nkamwipaya kibili mukakwata imfwa pa kampingu yenu pa mweo wenu!, imwe, imwe ndemwipusha pa mapindo yakwe - atile - ndi fye umwanakashi umupiina, eka kibili uwacitilwa nga cibusa wa bufi, tapali uwantemwa nga nshi na ifwe nga luba kibili nomba te kutasha nga nshi.

Na nkanda iyaonaika ne cinsa ca mu kati ica matololo, apunkile panshi ukupitila mu kutukana icalo conse. Bamayo baliumfwikishe ukuti nkashi ali no kuba uwa busano kibili ali no kufwa umutwe wakwe, ukufwaisha. Lelo, tacitile fyo, talekele ukuti ali no luse, ali uwafiita ku filubo fyakwe, aloleshe ukutali kibili alelolela ukupwa kwa citabo cakwe. Ilyo banyinakulu baishibe ukuti bamayo bali abashipa, abutukile mu muputule wakwe, baletukaana ukulekelewa kwa kulekelesha. Mu kupumikisha twafumineko, abwelele ku musebo, ilyo twafumineko twamwene

ukuti ali no kupopomenwa ukufika na lintu caba akabokoshi akanono akafiita akasanshilwe pamo na mabwe. Napamo nali uwa bukali nankwe, nga fintu fye abana baishiba ukuti bali, lelo naibukisha ukuti ilyo nali no kufuma ku ɔanda yakwe iyacingililwe ku kuboko kwa kwa mayo, ilyo namwene ukuti ali mupepi no kuloba ukufuma ku kumona kwandi mu kupumikisha. apilibukile mu kutemwa kibili naumfwile ukuyumfwa kwa luse kuli wene (e lyo nalishibe ukuti izzaì pa myeshi iinono mu misebo yalinjilile nga ca kuti nali uwafwa).

Imilyango ya taxi yaliisulwile mu Berzza Berzma. Ukufuma pa windo ndaposhha bonse abo namwene ukufika ku mpela ya calo. Mu lwendo naletamba ifya kusekesha ne calo icafumineko panono panono ku kumona kwandi, twaleikala fye fyeka nga ca kuti fye bembra ali panono panono kibili icalo. Pali ino nshita nali ukutali ukufuma kuli Novara, mu kulungatika! Amatontonkanyo ya pa nse yalwile mu muntontonkanya wandi kibili nshakwete amaka ya kubacindika, lyene nabuukile ilyo bamayo bancincishe pa kunjeba ukuti twafikile. Lyena nalitemenwe icalo cilya nga nshi ukuti pa nshita yalepa nalimupeele umulandu pa mulandu wa ubo bumi bwa bulanda ubo natungulula. Pa cifulo ca kusendamapo pali ukukansana kukalamba, abengi nga ifwe abashele ku Kabanga ne fipe fyabo ifya makatoni ne fipe fimbì.

Icipupu icacepa cafumine kuli bembra kibili naumfwile umucele uwalepemba imilomo yandi. Ukuyumfwa bwino uko naumfwile pa muku wa kubalilapo. Twalilolele icitima pa kati ka ora. Kuli ine cali umupashi upya. Abantu baimbile ulwimbo mu vagie vogue "Profesa, ukumweba nga cakuti inkuku nangu inkuku yafyelwe kale". Bonse babwelele ukufuma ku nshiku sha kusefya pa citungu. Ukusangwa mu Mesiana namwene ifipe fya ku nse pa bushiku bwa bwato ubwa mato no kupapa. Cali mu kati ka Ndeke kibili muli ulya muulu wa buluu pa muulu wa cibumba icacepa cabutukile amakana ya fimina. Na ndeke yabo balefwala iciloto candi: mu kupelako ukubwelela ku kwikala no lupwa lwandi. Naesha ukumona Lesa pa kati ka cilya cifulo icabengeshima kibili, nangu ca kuti

nshamumona, namutashishe ukufuma mu kati ka mweo wandi umunono. Pa numa ya ma-awala ayengi twaile ku Roma ku kutendeka, pa numa ya maawala yambi aya kulindilila, icitima ku Milan, uko kwali ukwaluka kumbi ukwa citima ku Dokomasa. Cali ciloto. Pa citima ico cisambilishe nyina ukuposha abantu abengi abo aishibe. Bonse baipwishe uko afumine kabilo ni ani umukashana nankwe. Tabaishibe ukuti ali no mwana umbi umwanakashi.

Namwene imimonekele ya calo: Namwene bemba umukalamba ne fishi ne fishi, lyene impili. Nalipushe ifyo abengi balibulishe pa kufika, ukwishiba ukuti umusumba wali mu cishima icashingulukwa ne mpili. Twafikile mu Doghyssola mu nshita ya kasuba. Imyulu yali iyafiita, inshila na kabilo shalemoneka ukuti shapentwa shafiita, abantu baleenda ne nshita ya kupingwila iyalolesha pa nshi, nangu fye ni fya kufwala fyali ififiita. Mu cifulo ca kwa tata atucetekele no munyina wandi umunono uo namwene mu Sicly imyaka ibili iyapitapo. Ukukumbatila no kukumbatila. Ilyo twaile ku ng'anda naleesha ukusanga iyo ncende iyo mu kwangufyanya yali no kuba umusumba wandi. Nabelengele amawindo ya mayanda lelo yali ayengi nga nshi ica kuti naonawile ulupi lwa mipendelo yandi. Kwaliko amawindo ayengi nga nshi, kabilo amayanda ayengi nga nshi pali umo na umbi. Yali iyakulisha nga nshi ica kuti amenso yandi yalilufiwe mu muulu.

Naesha ukupopomenwa. Inkumi sha fipusho fyafumine mu mutwe wandi, baile ukwabula ukushipikisha. Mu nshita ya kusambilila nshalekwanisha ukwenda ishiwi limo. Lyena pa ng'anda nali no kupapa na cimbi ilyo namwene ba nkashi bandi, ico naibukishe fye ukufuma ku mafoto. Ica kupapa cimbi ca kuti umuputule wa kwipikilamo ne sinki, umuputule ne citofu ca gas (muli Novara amenshi pa ng'anda tayalipo kabilo yali ne miti). Mu cungulo aishile ku kutandalila Grarea wa Coreasi no mwana wakwe umwanakashi Cterina. Aba mupepi na bo balefwaya ukunjishiba. Batata ba ku cungulo abakonkelepo balinjatile kuli cinema. Ubushiku bumo ubwawama nga nshi mu bumi bwandi ubo nkaibukisha umuyayaya, ukufika ku

bushiku bwa kulekelesha. Mu kupelako nali na batata, ilyo nshatala namutemwa nga fintu mwateremwa wishi uushaliko, nomba nalimutemenwe kibili mu kupelako pa muku wa kubalilapo naumfwile uwacingililwa nga ca kuti nine mwana wakwe uwa mfumu. Mu kucefyako, calemoneka kuli ine ukwenda pa makumbi, nafikile pa nshita imbi mu mulu.

Icipandwa calenga 9 - Umulyango wa mu mulu.

Ilyo ashilatendeka ukufuma ku Sicyy, nyina alikwanishe ukunsanga icifulo ukufuma ku boyo kabi pa numa ya nshiku shibili ali no kunkonka ukubomba. Twafumine mu ng'anda mu nshita ya cungulo: Nali uwa nsansa nga nshi pali ici cipyा.

Pa mwinshi anpokelele umwanakashi umunono Tilde uwancitile ukumwentula kukalamba kabi antwala ku kuboko, umwanakashi uwa nsansa kabi umusuma. Tilde anjebele mu Milandu ya "Hial iya Beala (umukashana), iseni, ndemupeela abakashana ababomba na ine: muli na baShitishi. Balikwata ifya kukumanya ifingi, bakakusambilisha ukubomba. ukulundapo - mwiumfwa insoni ukuipusha". E ico mu kucena kwa meno naisangile no mulimo wandi upya.

Naumfwile kale umukalamba kabi ukubika uku kwaluka mu mweo wa Beaatttt pa muku wa kubalilapo uku mweshi kwafikile. Taishibe ifingi pali uyo mutwe, lelo ukufuma ku lyashi lyaumfwika kuli balupwa bakwe abakulu mu Novara, alishibe ukuti iyi e nshila apilibwile mu mukashana. Aumfwikishe ukuti talekabilo ico cishibilo pa cuti abe umwanakashi: ali kale kuli fyonse ifyo asambilile,

uwaishibikwe kibili uwatemwikwa. Tacali na kibili ica mpanga kibili caliculile ku kwaluka kwa cipupu. Afumine ukutali kibili mu maminiti ayanono apitile ukufuma ku calo cimo ukuya ku cimbi. Asangile umwine eka kibili ali uwacilumba nga nshi pali ici.

Pali ilya nshita, natendeke ukwisha bwino umulimo upya. Lyena ifipili fya nkanda fyabomfiwe ku kubomfiwa ku makoti. Inkanda shali no kutonta ne ciponti kibili mu kupelako shalepoosa pa cipuna ca mbaa pa kukokolola ukufuma ku mbali shonse. Cabwelele kuli ine ilyo mu ciputulwa ca nshita mu Cikope naonawile ifibumbwa pa kuti nbike pa nshi ya fya kufwala. Apa na kibili ifipe fimo fyabutukile pa minwe. Nga ca kuti kwali akasuba akanono, baliumishe mu mpanga mu musebo, e co nalikwete ukupanga umunankwe wa mpaanga wa mutengo uwa kwa Pesia, umumbulu, umunyololo, umunankwe-cimo. Ilyo nalibapokele nalitemenwe ukumona amamotoka na bantu abapitile. Nali no kufwaya ifya kulya ifya mashini kibili naleesha ukuisansabika muli ilya musumba, nga nshi kibili ukukolwa ku mukashana uwakulile mu muulu uwa busaka. Umusumba walipooselwe mwi samba lya kumona kwandi kibili naonawile ne cishinka ca nshita. Batata balinjishibishe ukuti ubushiku bwalipaatalwe mu ma-awala ayengi kulya, lintu ilyo naleikala mu Calstralia nalistibe fye ukuti kwali ukufula kwa kasuba. Inshita shimo ilyo nalesakamana inkanda, umukote pa muputule wa pa muulu aishile ku kunsunga. Alandile mu Cipingo icacepa kibili nshaumfwikishe icikopo: "Ni cintu nshi, ukufuma ku cakufwala ca mu kati (ukufuma uko mwaisa)? Citabo nga ca kuti umukoshi (ishina wenu)?". Nalyaluka. "Naumfwikisha ukuti ndi uwandi (bushe tauumfwikisha?)". Ilyo ulukanda lwali ulwauma, umulumendo umunono aleputula imimonekele ya mpili ku bacingilila abalefituma.

Pakati kanono nasambilile ukubika umuputule wa kufimbilamo ifya kufwala, iciputulwa ca nshita icashinguluka kibili lya lyene icifuba. Pa lwa mano yandi natendeke ukupoka ibula lya mulungu kibili mu kulungatika nalibikwe mu musango wa fipe fya kulekeleshako umulimo. Naumfwile umukalamba. Mu cipimo

ca kwesha mwali radio: Naumfwile bwino inyimbo. Lyena ama friji tayali ayasansalikwa lelo umukashana ali ne cipe icaiswilemo amabuloko ya ice ayapeelwe no mwaume umusuma uwapitile ne cipe mu misebo ya musumba. Kuli ine, ukunwa amenshi ayasuma nga nshi kwali ukupya. Iciputulwa ca miti - icapangwa ica fya ndalamu calisansabike ing'anda. Takweteko foni lelo ilyo alingile ukuita abashita antumiine kuli banyinakulu, umwine wa kampani ya kukuula na babomfi abengi. Pa kati ka ifi, mu kupalako, namwene pa muku wa kubalilapo... lelo ili lyashi limbi ilya, nga nakwata inshita no kufwaya, nkamweba pa numa.

Pa ng'anda naliile bwino, mu cungulo afumine ku kutandalila umusumba ne fikuulwa fya mabwe ne fipe fya kushitishishamo ifya mawindo ayasuma. Pa Cibelushi naile na bamayo ku cifulo ca kushitishishamo, icakwata iciputulwa cisuma ica pa kati, ilyo nafumine ku ncito ukushinguluka akasuba. Twalishitile insalu pa kuti mbe ne ca kufwala. Aali uwaceeeteelwa. Nalicibikile mu cifulo ca ku nse ku cipimo ca pakati ka bushiku pa Krisimasi. Mu kucefyako, ubumi bwa nsansa.

Aishile mu kasuba. Twalisangilweko no lupwa ululi mupepi no Mumana pa nshita ya kutamba ifya kusekesha ifya Gallet. Cali ciloto ukumona ukucina ukwafimbwa pa kati ka fyangalo fya lubuuto.

Pali Cibelushi cakonkelepo ilyo nabuukile kulya cali cintu icabipa. Nalilile pantu nyina tampee kuli ine Umutundu wa Munyololo wa Magninia. Umo uwa bafyashi bakwe ukufuma ku Martan afikile. Ica kulya ca kasuba na ifwe. Mu nshita ya cungulo naumfwile ica kupapa, calemoneka kwati insansa shandi shali no kupwa. Batata balikonkele umufyala wa citima, lyene twali ne ca kulya ca cungulo.

Ubo bushiku bwa cungulo tatwafumine mu kwenda. Batata batile bamayo, "Nkasanga ifibusa pa cifulo ca kunwapo." Mupepi na 10 akasuba abwelele ku ng'anda Gemideroo no kuilama ku cinso cakwe icafiita, icapuutwamo ku cifuba ica maka ku cifuba. "Icalo, ipekanishisheni umuntu uwacincimuka". Illo batata

bapongolwele pa busanshi, naile ku bukali kuli nkashi ku kwita dokota amamita 50 ukutali. Aishile apo pene, lelo mu nshita iyo batata balilekele ukwikala. Pa numa twasambilile ukuti aorta alifumine. Lelo, takwali no kuba ica kucita, tata apitile pa mwinshi wa muulu no kupuuka ku mulu. Yali ni 17, 1951. Ubushiku bonse naleikala na meno ya kwa tata ayabula ukucingililwa. Umutwe wandi wali no kupilibuka, ukusankanya kwa kupongomoka no kupopomenwa ukwa kuti takwali na kibili ukusendwa ukufuma kuli cilya cipinda uko ifintu fyonse fyaishileba ifya lupato pantu ba Nte ba mfwा iyabula ukulungama. Tapaba inshita nalekele ukutontonkanya pali batata na bakali abanlolela mu Dokomala, amenso yandi tayali na kibili ukufuma mu meno yandi pantu yali no kuumu ukufika ku mpela ya kulila. Ukuti Lesa naletontonkanya pa kufumapo kwandi mu lubuuto lwa kupapa pa Stasia wa kwa Mesina, ni kwi alifiswile? Bushe mulandu nshi atulekele? Bushe mulandu nshi alimpeeble amano nga nshi? Bushe mulandu nshi nomba apo nasangile batata balesendwa umuyayaya? Bushe ni shani fintu uku kucula kwaba? Nomba apo Lesa pano mu Dozesolamas alemoneka uwapusana, uwa kutali, uwafilwa ukubomba bwino, alemoneka ukufuma ku mfifi, uwafilwa ukubomba kibili uwafilwa ukubomba, uwa bukali, Lesa uo nshaishibe nga kuti namucetekela nelyo ukumusuulako mu nshiku shandi ishashala. Ubushiku no bushiku nashele fye uwafuuka pa kubuuka na meno yafiita mupepi no kusubila ukuti no kufika kwa bushiku fyonse fyali no kubwelela nga fintu cali kale. Mu nshiku shilya isha bulanda, no lupwa lwandi pa mpela ya cipimo, caumfwikishe ukuti ukukansana takwali icifulo ca banakashi.

Umo uwa uko ubushiku, mu nshita ya kasuba nawile kibili pa numa ya tulo twa kucushisha na menshi mulota mu ciloto icasuma: Naisangile pa cishiba, lyene batata balimoneke kuli ine na meno yandi ne cinso icabikwa mu lubuuto lwa ku ntanshi. Nomba icinso cakwe tacaculile kibili alibwelele bwino. Mu kuicefya alimwentwilile, anpokele ukuboko, ankumbatile no kutendeka ukulanda na ine. "Umwana wandi - atile - ico ndefwaya ukumweba nomba ni kutemwa kwandi,

ubusuma bonse ubo ndefwaya imwe. Ificitika fyashininkisha ukutila tatuishibene. Nalisuula nga nshi ica kuti nshamonapo ukukula...".

Inshita shimo natontonkanya pali cilya ciloto no lwendo lwandi ulwa kulekelesha, natontonkanya pa nshita Shikulu akanjita, ndatemwa ukutontonkanya ukuti ilyo nacilapo pa mwinshi wa muulu, batata balinlolela, bafwele nga filya fine cali ku cungulo icantwala ku. sinama: nankwe tuli ne fintu ifingi ifya kutulondolwela, tulingile ukupoka ilya nshita ya kukansana iyapumfyanishiwa muli bulya bushiku bwa mupepo ubwa kwa Febary umuyayaya. Kuti caba inshila iisuma, natontonkanya, ukutendeka ulwendo lwandi ulwa kulekelesha.

Nyina atwalilile mu kukanakwata amaka na bana bane kibili abashakwata penshoni pantu batata bali abayanguka. Ukutonta konse no bulanda bonse ubwa calo baliponenwe ku lupwa lwesu ulupiina ulwa bafulumuka.

Ukutali ukufuma ku calo cesu, ukutali ukufuma ku mweo, twali ne fisabo fya musenga ifyakokwelwe ku mwela wa matololo.

Mayo alilufishe umwine no mweo wakwe onse. Cali no kuba icipe icabulamo nangu cimo. Umubili wakwe walikopelwe nge ciputulwa ca muti, talekele ukupongoloka kibili ukumona kwakwe ukwaonaika, mu cinso ca pano isonde kibili ukwabula ukusokolola, kwashelle ukwashintililwapo pa maminiti yonse ukulola ku cifulo ca kutali, ukulola ku cifuba ca kwa Tata. Caishileba nga cipasho icasangwike ku kukanacitika kwa kuluba. Namwene inshita ilyo ali no kuwa no kupongomoka mu kufwaisha ukwabula inshila sha kufumamo. Naesha ukumusuntinkanya, nalelanda nankwe alefwaisha ukumusansamusha. Mu kumfwika imilimo yalipilibwile fyonse: ni mwana mwanakashi uwalengele nyina, ukumweba amalyashi yakwe aya kumupekanishisha ukwikala ukwabula umulume wakwe no kumwafwa ukulaba. Ine, umwana mwanakashi umukalamba, nshacili ne myaka 15.

Pa numa ya ca kulya ca cungulo nabwelele ku ncito ukufuma ku boyu ku kukusha umushipa umbi. Nine uwaesha ukusunga umulilo wa subilo uwa mweo. Lelo mu

kupelako kwa kwa mayo, nshaishiba ifyo, napamo na maka ya kafilwa ukucetekela, pa kati ka kulila na umbi abikile icalo conse pa mapeya yakwe kibili panono panono abwelele ku ng'anda ya kufimbilamo pa kupika ifya kufwala fimo no kufwala gown..

Icipandwa ca kupingulapo - La Bela

Mu mweshi umo wine mu mwaka umunyina umunono alwele no kulwalilila no kuupokelela na kibili, ukukanamukonka ilyo ali umwaice. Ilyo nali pa tulo naumfwile bamayo baleisula umulyango. Umo alitambike inyenjele. Lyena naumfwile ishiwi lya kwa Zizì na Michallol. Nalisakamikwe: ilyo bashilayatwala ku Dokomesila ku kumona abafyashi kibili nomba baliipangile abene aba mweo. Bashele mupepi no mulungu umo, lyene bafumineko panono pantu balesubila ukuti nabwelele na Sisily. Mu mweshi wa Cishi, kalata wa Borode ukufuma kuli Nero afikile. Nyina alitiinine, ukumwisula ku kuboko kwakwe. Namumwene alelila: Ziz ne mfwa ya kwa tatakulu. Bamusangile abafwa mu mpanga ya Boodonan pa 8 iya Novemba. Ali ne myaka 87. Umwaka wakonkelepo kwali ukukalipwa kumbi ukwakulisha, ilyo mu kupalako ukufwailisha kwaletele imfwa ukufuma ku kubola ne cipe ca ku minwe mu mukoshi, icasangilwe mu nshita ya kupopomenwa. Ubucende bwapangilwe no mwanakashi pamo na munyina, abekala mupalamano mu mpanga, ku kwiba penshoni 11,000. Pa numa babombele mu cifungo imyaka 24 iyo wene na 12 ali ne myaka 12 ku kucimfyanya.

Nalitwalilile ukuba no bulanda. Pa mulandu wa ndalamu ishinono te kuti mukwate abantu 5. Mild Tilde ansuminishe ukutamfiwa kwa bufi pa kuti ningalembesha ku ofesi lya kubikwapo. Ilingi line naile ku kumona nga ca kuti kwali incito, lelo isubilo lyali fye abanono. Mu April '53 nalistibe ukuti bapokele abanakashi bamu fakitare. Tabalekabila, bawishi babo bali kale incito. Lyena naile ku ofesi ku kukansana: Nalekabila ukubomba ukucila bambi. Mu May mu kupelako naingile mu fakitare umo amabumba ya matak, imishipa ya nsapato, amatepu, ifipe fya mawaya ifya maka fyapangilwe. Ukubombesha kwa cila mulungu kulashinguluka 6-13 na 13-21. Mu nshita ya pa kati na kibili naile ku bwato ku kuzungwila umusonko no kupeela ukutuusha kuli nyina.

Ukuseka kwaishile. Pa nshiku sha kusefya, Grasia wa ku Mulandu ali no kuya ku Siciay ku kusanga nyina umukote. Napingwilepo ukufuma no mwana wakwe umwanakashi Coterna na o. Twafumine mu citima ku Milan kibili lyene ku Roma, uko twafikile ubushiku. Kwaliko ukulolela ama-awala ayanono aya kuti icitima ku Sicily.

Mu cifulo ca kushitilapo twasangile amafomu, kibili pa kati kabu ni kacita wa kwa Novara, Fuarnari, no mushili ka uo ishina lya iko nshiibukisha. Ilyo Bamayo ba Grazi bapumine pa cipuna ca pa cipuna kibili naitilwe ukupita. Batutwala ku cifulo ca Esser ku kulya ifya kufwala fya kufwala. Calemoneka kwati catendeke ukubutuka.

Ilyo icitima cafikile kale, Batata ba Grazia balibutukile ku kutwalilila ne fipe fibili. Icitima tacaimikile bwino bwino kibili awile pa nse pa nshila. Ine, Caterina na bantu bonse ababilishiwe pa kubilikisha bawishi ba muyayaya ilyo twamufumishe uwaisulamo ukulwa lelo uwa mweo nga nshi. Akaana ukuletwa ku cipatala. Pa numa ya ora limo icitima cafuminepo. Pa ntanshi ya Mezouglasasi twafikile ku cifulo ca kutambishishamo ifya kufwala ica Turma uko twasendele basi iyalengele ukuti bashitile ba ku Novara, abeni ba Ziz ne Michal.

Batupokelele nga benshi ba mucinshi. Ubushiku bonse batatu mu Latviana, kibili nshafunga amenso. Bamayo. Batata bali abaiswilemo ubulanda. Ubushiku bumo bwine kwali ica kupapa: bamo abalumendo batulengeshe ukuba umutembo na gitala na violin, lelo Michallin Michalli, uwakalifiwa, alibalengeshe ukubutuka.

Nyina wa kwa Caterina apitile mupepi ne nshita yonse mu busanshi. Afumine fye imiku ibili mu nshiku ikumi pa kuti aye no kutandalila nyina umukote. Mu nshita ya cungulo naile ku kusanga abasambi ba ku sukulu na balupwa ba ku sukulu. Ubushiku bumo na kibili namwene uwa ku sukulu uwaishile ukunkumbatila. Asungile njinga ku kuboko kibili amwebele ukuti antwala ku kukwela. Lyena umukashana uuli pa njinga taishibikwepo mu Novara. Ilyo fye aishibe Zizin alinjishibe: "Waishileba icipupu, nga nshatontonkenyepo ifintu nga filya fine".

Ukubwelela ku Dokomala, ba Mayo baali no bwafya bwa kupola. Pa numa ya uko ukuwa, ubukali bwa ku nse ya cifuba bwatendeke. Yapokele fye ukushipa ilyo aile no lupwa lwakwe ku kusefya kumo, uko na kibili naitilwe.

Natendeke ukubomba umulimo mu fakitare na mu boyo, lelo nalefwaya ifya kukumanya ifipy. Ubushiku bumo ukupitila mu kutandalila pa lwa ku San Sermais na Prostoos, Doppet Eapept anjebele ukuti njipushe amepusho yamo. Nalimushimikiile fyonse ifyo napingwilepo. Ancincishe kibili anjebele ukuti: "Icakulya ca pa Mulungu waisa ku cakushininkisha. Kwena mukasanga umukalamba wa Cicitwa ca Katolika Mirmana, uo akalanga abakashana no

kumupeela ukupanda amano kwawama ukwafulisha ". Ilyo line fye nasangile ukuti ndi uwa nsansa: ne nsoni inono natendeke ukupanga ifibus. Nali no mwenso wa kukanaishiba ifya kulanda lelo ku kwafwilisha kwa kwa Lesa nacimfy a maifya ya kubalilapo. Nabelengele mu nsansa mu nyunshipepala ya cilonganino ca bashilika ba ku Arrida: pa mulandu wakwe ubumi bwandi bwalilungeme. Ilyo fakitare yapilibuka yasuminishe naile ku cipimo ca ku cungulo pa 7, uko nakumanya Donttet, uwamwene umukalamba wandi uwa ku mupashi. Pa Mulungu Nalipeele ine wine ukwikala insa imo pa cipuna ca bashimikilishi basuma pa ntanshi ya calici. Pa numa balinjatile ukuti njingile mu Kabungwe ka ACLI. Na fyonse ifyo naleumfwa ukuti naleumfwa ukuti nalicindama kibili nalecita.

Abakonshi ba fakitare banpingwile ukuti nalifulilwe, lelo nshaumfwile ububi, mu kupusanako nabapepele kibili nalibatumine ilyo nshatala natendeka inshita ya kupilibuka iyo balandile no bubifi mu fipindami fya kupilibukilamo.

Icipandwa calenga ikumi limo na cimo - Icifulo ca kukumanya

Pa Mulungu umo uwa mupepi na kateka wa Buteko bwa ku Germany apangile ulwendo lwa kuya ku mpili. Pa mulandu wa ndalama ishinono nalikwanishe ukulipila icakaniko ca lwendo. Twafikile muli basi kuli Goglio, lyena na motoka wa cable pa Dope wa Alpe kibili lyene pa makasa ku Crampio. Natontonkenye pa busuma bwa mpili shafimbwa ne maluba: ubushilika, umulopa wa mu mpanga, ifipe fya mu mpanga. Amalumbo ya kubilikilwapo. Ama Huts ayakwata imiputule ya mabwe na mawindo ya fimuti ukufuma ku fipe fya mawindo ayaikala ayafitulukila kibili aya pinki. Nalipwishe German uko umusebo wapwilile. "Ilyo twanaka tukaiminina pa ca kulya ca kasuba icapakwa." Mupepi na 1pm twaimishe ku kunwa amenshi aya busaka ayafuma mu lupili ukuya ku cishima. Pa numa ya kulya, ukupepa no kwimba, twaile pa kuti tubwelele. Nali no kutenteka ne nsansa: nshatala napwisha ubushiku ubusuma nga nshi. Pa ng'anda naebele baMammame kibili namwene ukumwentula kwakwe kumo.

Lyonse pali ino nshita napokelele ofesi lya ku positi ukufuma ku Novara Ubucibusa: aipwishe ukumusanga incito mu Dokomala ku kutukumanya. Nali uwasakamikwa nga nshi lelo uwa nsansa ukuti umuntu umo alitemenwe ine. Kwaliko na kibili umulumendo ukufuma ku Dozema, lelo nshacitemenwe: mu nshita ya kasuba alinwile umubili wa nkanda kibili lyonse alekwata amasaya yafiita.

Ukutontonkanya kwa ku cungulo kwalangile inshila ya cilonganino, lelo pali ilya ine nshita naletemwa abana ne ntontonkanya ya kupanga ulupwa. Nalipeele ku kufwaya kwa kwa Lesa napwishes ubushiku bwa pa Mulungu akasuba pa nshita ya kupanga ifya kupangapanga ifya cila mulungu na balupwa. Amapapu ya pa Mulungu ayanono twaile ku mipope ya fyalo fya mupepi. Ulwendo lwa basi lwalinsakamike, lelo ukushipa kwalicila pa kucula ukunono.

Pa May 1, 1954, ACLI na kibili no lwendo lwa ku ntanshi lwalipekanishiwilwe ku cifulo ca mushilo ica dindona wa Madonana mu nshita ya kasuba no kutuka kwa kateka wa mucinshi mu Bilol mu nshita ya cungulo. Nali umo uwa ba kubalilapo ukulembesha pamo na cibusa wandi no mulumendo wakwe Piernono. amabasi 2 ayaiswilemo abapungwe yafumineko. Pa kati kabu ni nkanda iya nsoni iyo namwene kale ukuli konse. Ni wene: umubomfi wa kampani ya kukuula uko naile ku kwita abashita ifya kulya. Pitino anjebele ukuti: ali ni nkashi yakwe. Mu kasuba talekele ine no kumona kwakwe. Ukubwelela ku ng'anda naebele nyina. Ubushiku bwa cungulo pa numa ya kumumona mwi samba lya balkoni wa muputule uwasangwa pa muputule wa kubalilapo. "Mayo, bamayo, iseni no kumona: kuli umulumendo uo nakumanya mu Billa". Kibili wene no kumwentula kwa pa kati: "Mwingamona ukuti inkuuta ilamulenga". Ubushiku bwakonkelepo akasuba, ukufuma no mupalamano, nalisangile pa ntanshi yandi. Mu cine cine aipwishe nga kuti aisa na ifwe. Nalishininkishe panono ukuti nasumine. Twaliputukile ice ilyo twalelanda sana. Pa numa ya kupilibuka kwa cungulo mu fakitare kwalendetela pamo na ine pa ng'anda. Ubushiku bumo akasuba namulengeshe ukuya mu kumulanga kuli nyina, uwamupokele bwino nga nshi. Mu nshita yakwe iya kuitutumusha, ukupingulwa kwasangilweko. Lyena abalumendo na banakashi balipaatukene, fye pa mpela ya kukumana kuti twakumanyana. Na kibili twalisangilweko ku kulongana kwa ACLI.

Bamayo, ilyo balefuma ku Sicily, uko abana baume babili abatemenwe te kuti bafume fye beka, batupeele ukucetekela kibili twatendeke ulwendo lwa mutende.

Giusse anjebele ukuti alishibe batata: ukulonganika indalama shimo, ukuba abana 4 kibili tata fye uwalebomba, ilyo ali umwaice apanga indalama ku basonkela ifipe ifya mipeto pa matampulo ayanono ukufuma ku ng'anda yakwe. Inshita shimo aleta insapato shabo ku kulungisha batata. Nalekutika ku nsansa.

Anjebele icintu cimbi: ilyo na pa 16, 1950 nafumine ku Roma ukufika ku Dogslola twakumanya mupepi. Giuss, nga fintu ncili ndemwita, naishile pa njinga ku Mwaka wa Mushilo. Ulwendo lwa kucincimusha: atendeke ukufuma ku Dozemasasala pamo na shimapopo ukufuma ku cishima icatendeke bwangu bwangu ne nsapato sha mpili. Cali mupepi no kukanacitika ukukonka wene. Aiminine fye ilyo amwene ibala ly a fya kulya pa kuti abuule saladi. Mu kati ka Yosefe afumine eka. Strada apanga umushitishe wa mu musebo uwakwata motoka wa kale uwaiswilemo ifipe ifya kushita. Bacitile kampani ukufika ku Roma.

Ukuseka kwaishile. Iciputulwa ca fakitare icashingulwike pa nshiku sha kusefya kibili capingwilepo ukuya no kusanga nkashi yandi uwa pinki uwali mu mpili pa Lakerzozozoma pa mulandu wa kukumana. Nalipwishe ba sista abatungulwile ing'anda ukuti bancingilile pa nshiku shinono. Nalilandapo fye pali ici cishinka kuli Gius. Mu ng'anda mwali abakashana bambi pa kupuuza. Pa kati kabo umufyala wa kwa kanaka uwa sista. Pa bushiku bwalenga 15, ukusefya kwa Kubuushiwa, ku kusambilila atuitile mu muputule wakwe pa numa ya Mass. Aiswile icinso ca ma cream yalekanalekana, amasserma ne fipe fya kufwala ku milomo: twalemoneka kwati twaba ifibumbwa fya wax. Pa ca kulya ca kasuba, banyinakulu baibukishe umufyashi wa mwanakashi: tacali ica kukumanya ukuti atupokele nga ifi.

Mu nshita ya cungulo alelolesha pali bamba ukufuma pa nsolokoto namwene Gius. Tacayangwike ukumoneka ne cinso ca ku ntanshi. Ukumona ine pa mwinshi mupepi takwanjishibe. Nalipepele uluse pa kulondolola ukuti cali ca kwesha kibili abanakashi bambi na bo balipilibwilwe. Mu nshita ya cungulo twaletele ku mpanga

ya ng'anda. Ukupalamina ku cungulo anpokele: "Moneni nomba line, mu Dokomala, lelo ne cinso ica busaka kibili icipyga nga fintu cali kale".

Icipandwa fibili - Icakumwenako

Pa numa ya milungu ibili iya kupuuza kwatendeke ukubomba umulimo wa kupanga amafakitare ukufuma pa 13 ukufika pa 9 pm Ilyo nabikile Spole mu mabele ya mashini natontonkenye pali Gius, lelo pali ilya ine nshita nshakwete ukufwaya kukalamba ukwa ku moneni. Pa 9 koloko akasuba kalilile kibili umutima wandi watendeke ukucimfiwa nga nshi. Icipe calipooselwe, pa kufuma kwa mpongolo mu loki wa pa sekondi imo. Ni wene: aishile ukukumanya ine, mu nsoni antungulwile ku cinsò no kutila: "Eico nalitemwa". Alengele ukuti njikale pa cimuti ca njinga no kuntwala ku ng'anda. Twalilanshenye pa kuposha bwino ubushiku. Ici calibwekeshiwepo mupepi na cila bushiku. Pa Mulungu akasuba kwali ukupita kwa njinga imo mu fyalo fya mupepi. Ubushiku bumo antwala ku ng'anda yakwe ku kunjeba kuli tata na bamayo, ba nkashi babili na munyina. Panono panono alinjishibishe kuli Batata na bacibusá nga cibusa.

Bamashi bandi ilyo batumwene ukufuma ku balkoni batulengele ukuya ku ng'anda. Ilyo alepanga uyo mulumendo, nali uwafilwa nga nshi. Pa 8 December, ubushiku bwa Kukonka kwa Bufo, ubushiku bwandi ishina, inyenjele yalilile. Aali ni kacema wa maluba, uwampeele icibumba ca mpanga iyafitulukila. "Mayo, Gius antumine ifya kufwaya!". Fintu cali ica kulengama pa kwisula akapepala: te wene, lelo umwana mwaume uwa myaka 14 uwa myaka 14 alisangene ne shuko.

Calembelwe "Nalikutemwa" ne cishibili. Napamo aletontonkanya ukuti nali nine umunankwe.

Pa Citabo ca Krisimasi ica ku Krisimasi calipeeleshe umwine umushipa ukalamba uwa misango yalekanalekana uwaisulamo amachokoleti na khadi lya kuposha. Nalimutashishe kibili naile pamo ne bumba lya pakati ka bushiku. Pa kubwelela ku ng'anda anjebele: "Imfula nafwile ukuya no lupwa lwandi ku cakulya ca kasuba na balupwa. Tumona na kibili mu Statenono". Pa bushiku bwalenga 26 natile kuli bamayo "Nshicili ndefuma na uyo mulumendo, ndabweseha umushipa, nshilefwaya ukuipangasha". Kibili wene no kumona kwabipisha: "Uli uwa buwelewele, kuti wacicita nga cakuti nshalyapo kale amachokoleti".

Pa 2 pm twashile ku Claviry ukukonka umusebo wa mpunda ne fipe fya Vaacis. Ilyo twafikile pa cifulo ca mushilo twaimbile aba Veser kibili pa numa ya kupaala twaile ku cifulo ca kusebelelamo. Tandeibukisha umutwe wa filimu, lelo cali icakusekesha nga nshi, eico napingwilepo ukubwelela ku musumba pa Cifulo ca Manema, uko twingatemwa filimu iisuma, iyalinga "Imibele".

Mu April, ukukonka umumana wa Vigezo ne citima ne Citima, twaile na bafyashi ba iko ku kusefya kwa fipuupu fya mu Loarnono. Twakumanya wishi wa Gius, uwanlangishe nga "cibusa". Abikile iminwe yakwe mu cipe cakwe no kusenda amatunko 10 aya Switzers ukufuma ku cipe cakwe, abapeele kuli Gius no kutila "ayasuma, ni lilali mwaupana?". Twaliloleshe kuli umo na umo mu cinso, tatwatala twalandapo pali ici.

Mu nshiku shakonkelepo twatendeke ukulima icitontonkanyo ca bwinga. Na kibili twalelanda pali ici pa ng'anda. Bamayo balisekelele lelo pali ilya ine nshita kwali ifya ndalama ifinono. Panono panono twashitile amapepala yamo ne fya kufwala. Tatwakweteko ifya kufwaya ifya pa lwakwe. Twaile ku kufwaya ing'anda iinono kibili iyalinga. Twasangile mu citungu ca kale Motta kibili twaloleshe pa bushiku bwa bwinga: Pali Cimo 19 Sepiteni. Naile na bamayo ku cifulo ca kushitishamo ifya kufwala fya ku Pansala ku kumonekela inkonto ku ca kufwala ca bwinga no kucitwala ku mwanakashi Tillia wa Tildeasia, uwali lyonse alelaya ukuti ndemupaka no kutemwa.

Mu muputule wa mu musumba ku fitabo fya cupo ali no kusaina bamayo pantu nalicili umwaice. Abafyashi ba kwa Giuss na bo bali ne nsansa. Mu ciputulwa ca pa muulu wa pa muulu wa pa muulu, atubuulile amashiwi ayasuma aya kukoselesha: "Icifulo cisunga bwino icitetekelo cikalamba ku meno ya nsansa no bulanda ica kuti ubumi bwasunga. Nkakulenga ukusanga ifyakale ifya kale ifyakashika mu ncende".

Kwaliko ukupekanya umutande wa balupwa ne fibusa ifyo balingile ukutwala ifya kusekesha nga ca kutila umuntu kuti acita. Abeni abanono nga nshi. Nyina wa kwa Giuss atile "umwaume umo umo umo". Tira Tira twafikile ku bantu 35. Ba Nte basalwa: Mayo wa kwa Ma Carmea Dilme Dilmel kibili kuli ine Pierton, kalenga wa kukumana kwesu. Umulungu umo pa ntanshi ya bwinga, umwaume uo balelandapo na Deacappa wa ku Doppa atutwele ubushiku bwa kusefya.

Umukalamba wa Furiia apentile icikope ca kuposha pa cipampa no kupanga umutanto uuli no mulongo wa fibusa. Na kibili kwali ne tebulo lyafimbwa ne fya kulya fya ku ng'anda ne fya kunwa. Mu cishinka takwalipo ukusefya kwa musango yo. Iciputulwa ca basambi ba ku sukulu lya pa muulu kibili bali mu ciputulwa ca kulungisha kibili icibumba cali icaisulamo ifipe na mabwe, lelo bambi abanakashi balefwaya ukucisangulula mu kucindika Yosefu na Shaset.

Pa 16, Ziz ne Michalel yafikile, yasuntinkanishiwe pantu Concetina ali mupepi no kuupa kibili ali no kumukonka ku ciipailo pa kukwata icifulo ca kwa wishi uwafuminepo.

Pa nshita imo ine, ifya bupe fimo fyafikile: kapanga wa kofi, umuto wa kofi, amagalasi ya ku nse, imilimo ya pa muulu iyapapatala kibili iya kupaapaata ukufuma ku balupwa na balupwa abapokelele ubusuma bwa bwinga, battery ukufuma ku Pineni na Mapepo. Iciputulwa ca ciKatolika catupeele icikope nga ca cuti cali ne Lupwa lwa Mushilo, umubomfi wa kwa Dotette uwa kupapusha uwa maluba ya buuta ayawkata ifya kufwala fya silfere.

Ubushiku bwa eve yalitali. Naletontonkanya pa lwa Mayo uwashelle na bana batatu abacili abaice kibili abakwata ifipe ifinono. "Uli ne citetekelo icinono, isukulu lya uletunganya talyakusambilishe ukuti mu bumi kuli lyonse ukwapeelwa?", Natile kuli ine wine. Pa Mulungu walenga 19 nabuukile pa myaka cinelubali. Ba Tilde bafikile ne nsalu ya lace. Afwele no kumbika icipe ico nashitile mu Milan. Pa 9 taxi yafikile ku kuntwala ku calici. Nali uwasakamikwa, nasangile bemba wa bantu abanmwene. Giuss ali kale pa ciipailo icali no kunlolela ne cikuko ca mubili, icalekonkana na nkashi yakwe Rosa pantu nyina Olozia ali no kusekelela sana ku mwana wa kubalilapo uwaupwa. Nalisangilwe pamo nankwe na banyinakulu Michallol pa nshita ya ku numa iyafitulukila.

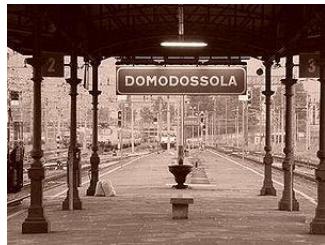
Ubukulu bwatendeke. Pellani wa kupanga ifya kupangapanga na o ali uwa nsansa. Naibukisha umucinshi uushacimfy, ipaalo lya mipeto, ilaya lya bufumacumi mu

bumi bonse kibili, pa mpela ya kusefya, ukusaina. Pa kufuma kuli nyina wa kwa Pienono, uo na o aishileba nkashi yandi pali ilya nshita, abikile icishibilo ca banakashi aba ciKatolika pa cifuba candi.

Icipandwa calenga ikumi na itatu - ubumi ubupya

Pa numa ya kusefya mu calici, akonkele ukusansamusha pa cifulo ca kutambilapo ifya ku Casnazzo. Pakati ka kutentemukila kumo na ku bensi twabuulile ica kufwala ca ku nse na fimbi ifya pizza ne fya kulya fya mu mpanga. Ukuposha no kutomona kwa pa lwakwe ku - Amafunde ya Olipia na Armado uwaile na Mayo ku kutwala icipi, lyene ukubutuka ku cifulo ca kushitilapo ku kupoka 12 ne citima ca nshita ya bushiku bwa buci.

Bamayo balilile mu Diputi. Twaingile mu ciputulwa. Ababomfi babilishe ukufuminako ne cipe ilyo Giusta na ine natutungulwile ukufuma pa nsolokoto ku kulekelesha kwa kulekelesha. Ukusangalala kwa mweo wesu kwatendeke.

Ukufika mu Floride twaendele ukulola ku hotela iyalingishiwa na baMrs. Pa mwinshi wa mutengo twapokelelwa ku nyimbo, lyene umubomfi wa pa ng'anda atukonkele ku muputule wa pa muulu wa butatu. Kuli ifwe fyonsé fyali fipyá, nangu fye ukulala mu cipuna cabili.

Pa bushiku bwa kubalilapo twatandalile umusumba, ica bubili twaile ku cifulo ca ku Milisilo uko wingatemwa fyonsé ifya ku Flord. Twapokele ukufoto fyo fimo: kamera ya kwa Gius ne cipe kuti yakwata ifikope 8 ifyafiita ne fyabuuta.

Ukufumina pa bushiku bwalenga butatu kuli Roma. Hotela yali iyalinga nga nshi pantu indalamu shabikwe ku mbali ne milambu shali no kufikapo. Twaimishe inshiku shibili ku kutandalila amabasils yane ayo Giuses yamwene mu Mwaka wa

Mushilo ne bumba lya kwa Trevi. Na kibili twabwelele ku cifulo ca ku Fontana’E, ica bushiku bwaishibikwa ubwa ‘53 ilyo baMrssia bawile mwi samba lya citima.

Inshita yatendeke ukufuma ku Busanso. Pa numa ya lwendo ulutali, icitima cafikile mu Calabria kibili mu kupelako ukufuma ku Snilvan Sniovani twamwene Ubusanso. Giplapipe alitemenwe ilya nshita: icitima icabikwe pa Lupili lwa Farryna, Madonina pa muulu pa mwinshi wa Mesaya.

Pa cifulo ca kushitilapo kwali no kulolela umunyina wa kwa nyina wa kwa nyina wa kwa nyina no mukashi wakwe Getana na bana bakwe abanakashi Rosetite na Banamayo.

Batupokelele nga ba mfumu babili. Twaimishe inshiku shibili pa kutandalila Mesia: inshita ya Duomoo iyo namwene ilyo nali umwaice, umukalamba wa Madonana na fimbi ifisuma nga nshi.

Paali fye icilubo cimo muli ilya ng’anda: pa nshita ya ca kulya ca cungulo, banyinakulu na bafyashi abafwala kibili mu cifulo ca kwikala pa tebulo batile: "Lekeni tuye ku kwenda mupepi na bembba". Gius na ine twalekele ukushintilila pa musalaba. Mupepi na 11 pm abweleele ku ng’anda kibili banyinakulu baile ku kupika. Ubushiku bummo abikile insoka mu muto ne cipe, lelo icacindama ni kutemwa, te mibele.

Pa bushiku bwalenga butatu batukonkele ku citima ne minsoshi iinono. Pa cifulo ca kutambishishamo ifya kufwala ica pa Mutwe pali Maka Michalel na kakwesha wa taxi ukufika ku Novara. Zizi, Autchia na Peppana Penpina yatulolela ku calo. Mu cine cine calemoneka ukuti Prineki wa Dokomala afikile.

Ubushiku bwakonkelepo twaile ku Bandiacha ku kusanga nyinakulu wa kwa nyina Conett na banyinakulu, ba nkashi na bamunyina ba kwa tata. Mu ciputulwa ca nshita na banyinakulu, abengi abaikala mu ng’anda ya ng’ombe balilonganike

uwaishibe umwana no kwibukisha abantu bambi mu kuicefy: "Canetiona afikile no mulume wakwe!"

Ukukumbatila, ukukumbatila, amenso ayafiita. Calemoneka kuli ine iciloto. Imyaka isano iya cine cine yalipitile ukufuma apo nafumine mu calo.

Pa numa ya nshiku shibili twaipanga no kwa kakwesha wa tapuni "Katushi uo na Lupungu" mu Tarromini. Pa nshita ya cungulo atutwala ku ca kulya, uko twapeelwe ku magulovu ayabuuta. Gius na ine twaloleshe kuli umo na umbi mu meno ku kulanda ukuti: "Bushe indalama kuti shalinga kuli ifwe?". Samuronia uwatandalila kabilii lyene Castemola mwi samba lya mfula, ukulola ku cungulo twabwelele kuli Novara, uwanaka lelo uwa nsansa.

Ubushiku bwakonkelepo bwali kale inshita ya kubwelela ku Dokomala. Ukuipeelesha kwa mweo upya kwatulolela.

Icipandwa calenga ikumi na ine - Ifisaka fyesu ifya kubalilapo.

Nangu ca kutila natendeke kale ulwendo lwa kuya ku Dokomala mu myaka ya ba 1950 na '53, cali kwati natendeke pa muku wa kubalilapo: Naile ku kukumanya ubumi ubupya kuli babili.

Ilyo fye ibumba lya citima pa Boarty twafikile pa ncende ya kutambilapo pa kuti tumone ifyo Martona ya Madotona na Sciyni panono panono ifume.

Ukubomfyा amenso twabwelele ku motoka, ukwikala pa fipuna fya fimuti. Lyena takwali amabande.

Inshita imo ubushiku twatendeke ukucita ku sista ne nsingo mu kufimba. Lyonse kibili lyene twaimike pa kuti tulelolesha pa nsolokoto. Mu fifulo fyacindama, ifiputulwa fyabilishe mu kuicefyा ishina lya musumba. Mu Naples pa mbali ya musebo pali "ukubutuka" ukwashitishe pizzas. Mu kuicefyा balipangile indalama pa kubala ukufuma ku baleenda, lyene icitima ukufuma kibili batwalilile ukuba indalama na pizza kuli bene.

Panono panono twapalamine ku Milan. Pa citima ca ku Dozemaslamas naumfwile ukuyumfwa kwaumfwile pa muku wa kubalilapo imyaka 5 iyapitapo: Amagalasi ya ku Maggio, Amabala ya Ossola, imiputule ya mabwe. Iyi nshita pamo no mulume wandi Gius. Mupepi na kasuba twafikile uko twaleya.

Kwaliko Maminini kibili wishi wa kwa Armado Armado batulolela. Caali cipesha amano: nga ca kuti kuti bacita ifya kusekesha.

Ica kulya ca kasuba icayanguka ukufuma kuli nyina Ollikia kibili lyene mu cisaka cesu icipya mu citungu ca Motta ku kupuusha. Ubushiku bwakonkelepo natendeke umulimo wandi mu fakitare kibili Gipppp abwelele ku ncende ya kukuulapo.

Icitononkanyo caile kuli Mayo ku kukanasakamana kwandi, lelo umukalamba wandi uwa ku mupashi uwa Donett ankoseleshe ukupepa, ukushininkisha ukuti abantu abengi balibatemenwe. Inshita shimo Giss na ine twaile ku ca kulya ca kasuba ku ng'anda yakwe, kibili alesekelela. Pa nshita imo ine, umo uwa ba nkashi bandi alisangile umulimo ukupitila mu kusangwilako no kwafwilisha ukupya ku lupwa.

Pa numa fye ya nshita iinono twabilishe kuli Maminine, kuli bamayo Olipia na batata abaali no kuba bafyashi mu July.

Natendeke ukuyumfwa ukuti nalikwata inda lelo nali no mulimo wa mulimo wa kwitwa. Lyene ababomfi tabacingililwe nga fintu nomba. Giuss ali na maka ya kusanga incito iisuma ukucila pa ncende ya kukuulilamo iya kunse: amafakitare ya fintu fya miti pamo nga imisana iya mishipa, ifibombelo fya kufumyamo insekete ya nkumbabulili elyo na "amapaleti" (pa muulu wa miti). Mu mweshi walenga 5 twatendeke ukutandala kwa matuuka mu kufwaya icipuna ca balemana ku mwana uwafyalwa ku ntanshi. Ubukulu bwalekulilako ukucila insalu ya kwingililapo kibili twapingwilepo ukucinja ing'anda.

Lyena takwali amabumba, twaile ku kwipusha pano na palya. Ukupeela kwatulengele ukusanga ing'anda pa muputule wa bubili uwa ng'anda mu Scccic, mupepi fye ne cipimo ca kufwala.

Mu nshita fye iinono twapekanishishe ukukuukila ku cifulo cimbi. Tatwacili mu kati ka musumba, lelo te kutali, ukupalamina ku mulimo wandi.

Ukusonkela kwa mweshi umo umo kwali 8,000, pa mulandu fye wa malipilo yesu aya bulanda, lelo ing'anda ya kwikalamo yali iyapokelela kibili iyabengeshima. Mu lubansa kuti na kibili tuli na ma mita yabili aya mpanga umo twingalima imiti ya kununkilila ne maluba, ukutemwa kwandi.

Yapokele amakii ayo twafumishepo mu fipindami no kufwala pa kusefya amawindo ayakwata itenti iisuma ne Citetekelo ne fipampa fya lace mu muputule wa kufimbilamo. Pa numa ya kusendama, ubumi bwatwalilile mu nshila yalinga. Ukumfwila kwandi kwalemonekela nga nshi. Ubushiku bumo uo naleomba nankwe alinjipwishe ilyo nali no kuba ku ng'anda ku bunyina kibili anjebele ukuya kuli dokota wa banakashi. E ico nabuulile ukusontwa pa lwandi. Dokota ali mupepi no kunkalipa pa mulandu wa kulolela inshita itali: "Tekuti ubombe panuma ya mweshi walenga 6 kibili uli kale pa ntanshi yalenga cinelubali: walibikile mu bwafya". Ubushiku bwakonkelepo natwala icitabo ku maofeshi kibili umubomfi na o atile nali uwa buwelewele.

Pa nshita imo ine, nalepekanya icitima ukupitila mu kuluka golfni, amashati, insapato ne fya kufwala fyasangilwe ukufuma ku fipe fya kale ifyampee Mama.

Na kibili twaile ku kushita icipuna ca balemana, ico naiteyanishiwe ne fipe fya kufwala ifya kufwala ifya kufwala ifya kufwala ifya misango yalekanalekana, ukwabula ukwishiba nga ca kuti cali mwaume nelyo umwanakashi. Mu kupelako pa cungulo ca July 2, amenshi yaonaike kibili ne sutokesi yaliiteyanya twaibikile pa cipatala. Dokota wa ku nsengo uwantandalila atile kuli Gius ukuti kuti aya ku ng'anda. Umulimo walitendeke fye kibili walipokele amawala mupepi na 20. Ubushiku bwakonkelepo abweleele ku bunyina ilyo nshacili ndelolela mu muputule wa kufyalilamo.

Pa nshita imo ine umulumento afyelwe kibili nacisungu aile ku kuishimika kuli wishi wa mwana uwafyalwa, uwali mupepi no kumfwa ububi ku mimwene. Pa numa ya ora limo ali na maka ya kukumbatila umwana wesu uwa kubalilapo, e fyo Armado amwitile nga shikulu wakwe. Pa numa ya maawala ayanono, bafyashi bakulu, banyinakulu na bafyashi na bo balishimikilwe. Calemoneka kwati ni mwana wa kubalilapo ukufuma mu calo conse.

Icipandwa calenga 15 - Tutasha Lesa...

Banesi ba mu ciputulwa ca kufyala pa numa ya maawala ayanono ukufuma pa kufyalwa bantwala ku kulaala ici cibumbwa ca nama na mafupa. Bacisanshile kuli ine. Ukulunda pa cipope ca pezza icalebika Zizot ilyo ali umwaice.

Ukushala mu cipatala kwali lyene umulungu umo. Ilyo tatwabwelele ku ng'anda twaile ku calici lya cipatala ku "kucingililwa", ipaalo na shimapopo.

Mu ward fyonse fyaliiteyanya ukuya ku ng'anda, lelo fyatendeke ukupilibula umutwe wandi. Umufyashi wa mu kati aeshepo icimuti: 39. Ine na ine twalekabila ukuleka na kibili inshiku shibili. Mu kupelako pa Cine 12 mupepi no kuposhiwa twaile ku ng'anda. Arman 15 Armando aletwa ku cipuna cipyा ica balemana ku lubatisho lwa bataki na tata Gippffff, cibusa Maria Marictia na cibusa wa kwa tata wa Batata uwa mu cifulo ca kufwailako. Takwaba ne nsansa sha kuya ku kusefya pantu abakote bapanda amano ku kusumina ukuti umuntu ali no kwikala pa ng'anda. Nalitemenwe nga nshi ukupekanya ukusansamusha ukunono.

Ubumi kuli batatu bwalipusene lelo nalicipokelele bwino nga nshi. Nali no mukaka uukalamba, umwana alekula kibili nalemutwala cila mulungu ku cifulo ca ku bwaice pa kuti cimukonke.

Ku ca bulanda, umulimo wa fakitare walitendeke pa mpela ya myeshi ibili. Lyena takwali amasambililo ya ku ng'anda ya kufyalilamo. Banyinakulu balisumine ukumusakamana mu mulungu umo umo.

Ilyo nacitile umutande wa Gius 6, ilyo nshilaya ku kubomba alimutamfishe no kumutwala uko aleya. Mu kukanaishiba uyu mwana aliculile kibili nalilile nankwe.

Ku ca bulanda te kuti nfume mu ncito. Panono panono, ne citetekelo, twatwalilile ulwendo lwa nshila shitatu: ifya kulya fya bana ifya kubalilapo, inshila sha

kubalilapo shali fintu fya kupapusha. Ubushiku bwa kubalilapo ubwa Giumm mu kupelako bwasangile incito iyacilapo ukunonka. Pa myaka ibili alicitile umukalamba wa sukulu mu masukulu ya pa nshi, e co aitwa mu Musumba ku kwikala mu cifulo ca kulanshanya.

E ico ukumonako panono kwapangilwe ku kufuma mu mulimo mu fakitare no kuipeela ku mwana ukulolela ukumupeela umunyina umunono. Pa 17 August, 1962 twasekelele pa kufyalwa kwa mwana wesu uwa bubili. Lucciao ali uwapananako ku nkanda ne nkanda iyafiita, icapusanako kuli Armado. Ilyashi lya kale. Pa Mulungu walenga 26 alibatishiwe ku Giusta wa kwa Tata, nyina wa kwa nyinakulu wa Maka Marictia na shimapopo wa kwa wishi wa Bufumu. Kibili pali ino nshita nali no kwikala pa ng'anda. Pa numa ya nshita ya kufyala nalekele umulimo wa kuipeela ku bana babili abasuma.

Pa 1962 Arman na folda ya buluu kibili i pepala lya pa cifuba lyatendeke ica kubalilapo ica kubalilapo. Twalicipeele ne minsoshi iinono kuli kasambilisha Leopur.

Mu nshita imo ine, meya wa Dozesolama apitishe Girasela ukupitila mu kumupeela ukwa kwikala pa muputule wa bubili uwa ḥanda, uwashele uwalubuka ilyo umubomfi wa mu cilonganino alekele umulimo. Mu nshiku shinono twapekanishishe ukukuukila ku cifulo cimbi. Mu kati twakwete ifya kusekesha fyons. Mu cungulo, umulyango ukalamba waliisalile, twali aba bufumu bwa musumba. Kuti twasangwa bwino bwino ku fya kucitika ukufuma ku balkoni ya ofesi lya kwa meya. Ukufuma ku mawindo yesu twamwene iciputulwa ca mushiika ukufuma ku mibele ya mwanda wa myaka.

Pali ilya nshita Lucian abuulile inshila shakwe isha kubalilapo: ali no kuba insingo ya babomfi ba mu musumba.

Ukushinguluka Gisua nalefwaya ukupanga incito. Natendeke ukufwala amawindo, ifipuna ne fipe fya kufwala ku fibusa. Ishiwi lyalisalanganine kibili eico naishileba

"umukashi wa matenti". Giptup mu nshita yakwe iya buntunse iyasambililwe ukupekanya ukulongana kwa fya kupangapanga no kutasha Lesa kuti twaipakisha ubumi ubusuma nga nshi.

Pa 1, 1968 Lucin na kibili atendeke isukulu na kasambilisha wa Lusua.

Inshita yapitile bwangu. Mu nshita ya cimuti twaile ku kupuuza ukushinguluka Italy ne tenti lya kupanga inkambi. Inshita shimo ku Lubuuto mu musumba wandi.

Mu mweshi wa July 1973 twali mu nkambi mu Valta d'Asta kibili twatendeke ukuba ne fishibilo fya kubalilapo ifya mimba. Pa 160 '74 nkashi yakwe umunono Danila afikile kuli Armado mupepi ne myaka ikumi na cinekonsekone na Lucin ne myaka ikumi na ibili. Yali ni nshita ya kusefya kibili abantu abamwene ubuta bwa pinki pa mwinshi wa musumba baletontonkanya ukuti cali ca kusekesha. Dokota wa pa Cibukisho atupandako amano ukusefya ububasi pa bushiku bwa Pasika, Madrina cibusa Gianna na Lesa umunyina uwapokelelwa.

Ukuleka ukusumina kwacilapo, pali ino nshita na kibili nasangilweko ku kusefya ubushiku bwa April 13. Ubushiku bwakonkelepo pa nshita ya kulanshanya bali no kuupa nelyo ukuupwa kuli umwanda umo uwaitwa ku fya kusekesha.

Danila na kibili alikula kibili nomba tuli abakote. Abana besu batatu batupeele abafyashi 7: Seefano, Virgria, Gretazo, Lorenzo, Ifyuni, Ukuleka na Mateti.

Ilyashi lyapwa. Pa mweshi wa 19, 2015 kibili nasefye imyaka 60 pamo.

Tulatasha Lesa, Madonina na bonse abatutemenwe.

Magrata wa Mazzat, uwafyalwa mu bulwele bwa shuga pa April 18, 1936.

"nox

1. Ing'anda ya bafyashi
2. Pa nse ya calo
3. Amakwebo pa musenga
4. Amafuta, ifilonda ne linso lyabipa.
5. Ifilowa
6. Vissia anlekelela (umutuntulu wa ntanda)
7. E alekana
8. Ukuuma kwa ndeke.
9. Umulyango wa mu mulu.
10. Lala
11. Icinso
12. Ishusha
13. Ubumi ubupya
14. Ifisaka fyesu ifya kubalilapo
15. Tulatasha Lesa...

